Poštnina plačana v gotovini

Leto XXII., št. 261

Ljubljana, petek 7. novembra 1941-XX

Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Inseratni oddelek: Ljubljana, Puccinijeva ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42

Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.— za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo: Ljubljana, Puccinijeva ulica štev. 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Močen napad na Malto

Vojno poročilo št. 522 — Sestreljena sovražna letala Izgube sovražnika pri Gondarju

Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil 6. novembra naslednje vojno poročilo st. 522:

Bombni oddelki kr. letalstva so napadli nocoj ponoči pomorsko oporišče v La Valetti ter letališči La Venezia in Mikaba (na Malti); cilji so bili uspešno zadeti in požari, ki so nastali so bili daleč vidni. Med sovražnim letalskim napadom na kraj Augusta (na Siciliji), ki je povzročil štiri žrtve in pet ranjencev med prebivalstvom, je protiletalsko topništvo sestrelilo eno letalo.

V Cirenaiki je naše lovsko letalstvo sestrelilo v plamenih tri angleška letala.

Na bojišču pri Tobruku krajevne akcije naših prednih oddelkov in streljanje topništva. Nemška letala so bombardirala neko angleško letališče vzhodno od Marsa Matruha in poškodovala več letal.

Na področju pri Gondarju so čete posadke v Ualagu presenetile močno formacijo oboroženih sovražnikov in jo razpršile ter povzročile sovražniku mnogo izgub v mrtvih in ranjenih.

V Sredozemlju je naša torpedovka sestrelila dve sovražni letali.

Drago plačani letalski napadi

Z operacijskega področja, 6. nov. s. Že nekaj dni angleške letalske sile drago plačujejo svoje poskuse, da bi o belem dnevu napadle italijanske postojanke. Tudi v torek se je skupina sovražnih bombnikov nepričakovano pojavila nad nekim letališčem. Stražni lovci so sovražna letala prestregli in v spopadu se je enemu izmed njih posrečilo sestreliti kar dva bombnika tipa Bristol Bleheim, ki sta se oba še v zraku vnela.

Italijanski in nemški bojevniki Duceju

Rim, 6. nov. s. Duce je prejel naslednjo brzojavko:

Globoko medsebojno tovarištvo Italije in Nemčije je našlo svojo osnovo v zgodovinskih dogodkih. Danes je še naperjeno proti skupnim sovražnikom. Končni smoter obeh revolucij in razumevanje prijateljstva med Vami, Duce, in Führerjem ga neločljivo utrjujeta. Obiskali smo bojna polja in ob tej priliki vas danes prosimo še prav posebej, da bi sprejeli izraze udanih čustev nemških in italijanskih bojevnikov. — Državni vodja bojevnikov general Rainbart, predsednik državne bojevniške zveze Amilcare Rossi, generalni konzul Orsini Ratto.

Minister Riccardi pri Duceju

Rim, 6. nov. s. Duce je sprejel ministra za devize in valute, ki mu je kot predsednik nacionalnega zavoda za promet z inozemstvom poročal o računskem obračunu te ustanove in mu stavil na razpolago milijon lir za podporne akcije. Ta vsota je bila takole razdeljena: 500.000 lir je pripadlo šolskim kuhinjam v Palermu, druga polovica civilni bolnišnici v Raveni.

Žrtve železničarjev in mornarjev

Rim, 6. nov. s. Duce je proučil poročila o vojaških, železniških in pomorskih transportih v zadnjih 16 mesecih borbe proti bojevitim sovražnim silam, zlasti proti najjačji modnarici na svetu. Ugotovil je, da so železnice kakor trgovinska mornarica v stalnem in tesnem sodelovanju z glavnima stanoma vojske in vojne mornarice v polni meri izpolnile svoje nalogo ter krile civilne in vojaške potrebe, kakor jih je nalagal vsakokratni položaj v razvoju vojne. Duce je pri tem ugotovil, da se bo domovina zmerom s hvaležnostjo in ponosom spominjala na dolgo vrsto železničarjev in pomorščakov ki so padli pri izpolnjevanju svojih dolžnosti. Izrazil je svojo pohvalo vodilnemu osebju, kakor tudi ostalim organom državnih železnic, trgovinske mornarice in vrhovne direkcije za transporte pri glavnem stanu, ki so zvesto, vztrajno in z visokim čutom dolžnosti storili vse za dosego neizbežne zmage.

Ducejeva pohvala za delo Capronijevih tovarn

Rim, 6. nov. s. Duce je sprejel grofa Giannia Capronia di Taliedo, ki mu je v svojem nagovoru obnovil izraze neomajne volje upraviteljem in nameščencem Capronijeve industrijske skupine, da doprinesejo slehrno žrtev za zmago. Obenem mu je predložil program dela ter podatke o dosedanji produkciji Capronijevih tovarn. Pojasnil mu je tudi posamezne pobude podpornega značaja in ga informiral o gradnji delavskih hiš v smislu režimskih navodil. Duce je izrazil grofu Caproniu svoje živo zadovoljstvo nad mogočnim razvojem industrijske skupine, ki se je vsa posvetila izdelovanju vojnih potrebščin.

Novo akademsko leto na univerzah

Rim, 6. nov. s. Po vseh italijanskih vseučiliščih so včeraj svečano otvorili novo akademsko leto. Svečanosti so bile skromne in resne, kakor zahtevajo sedanje prilike. Povsod so jim prisostvovali številni zastopniki oblastev in prvaki režima.

V Rimu so se svečanosti udeležili tudi državni podtajnik za prosveto Del Giudice, podtajnik Stranke Gatto in nemški veleposlanik von Mackensen. Svečanost se je pričela s pozdravom Duceju, nakar je rektor prečital utemeljitve vojaških odlikovanj rimskih vseučiliških profesorjev. Dva izmed njih sta bila odlikovana z zlato, dva s srebrno, eden z bronasto svetinjo. Po otvoritvi akademijskega leta je tajnik vseučiliške fašistične skupine prečital utemeljitve odlikovanj rimskih vseučiliščnikov. Dva sta bila odlikovana z zlato, štirje s srebrno svetinjo za vojaške zasluge. V sedanji vojni je padlo 35 akademikov z rimskega vseučilišča. Vsem je v spomin na njihovo žrtev podeljen častni doktorat. Podtajnik Stranke je izročil zlate svetinje prvakom znanstvenih tekmovanj v preteklem letu. Za znanstvena dela je bilo odlikovanih osem študentov. Tajnik vseučiliške fašistične skupine je naposled podal rektorju poročilo o številčni moči vseučiliške mladine na rimski univerzi.

V Padovi je prosvetni minister Bottai svečano otvoril 720. akademsko leto temkajšnje univerze. Tudi tam je imela svečanost vojaški značaj in je bila posvečena padlim profesorjem in vseučiliščnikom. 28 jih je padlo v sedanji vojni. Med njimi so bili odlikovani dva z zlato, trije s srebrno svetinjo in eden z vojnim križcem. Med drugimi je bil imenovan za častnega doktorja tudi padli letalski maršal Italo Balbo.

Potopljene nevtralne ladje

Sovjetska podmornica torpedirala turški parnik

Carigrad, 6. nov. s. Manjša turška ladja »Kainagdzere«, ki je plula v Črnem morju, se je potopila, zadeta od torpeda sovjetske podmornice na višini rta Servec, ko je nameravala v luko Varno. Posadka je bila rešena. Turške oblasti so takoj odredile preiskavo, ker se je potopitev izvršila v turških teritorialnih vodah.

Stockholm, 6. nov. d. Tu je bilo službeno objavljeno, da je bila ob obali Severnega morja potopljena švedska tovorna ladja »Sigrid« (1700 ton). Od 16članske posadke se je šest mož rešilo ter je bilo spravljenih v neko nemško luko.

Stockholm, 6. nov. s. Preiskava švedskih oblasti je ugotovila, da se je švedska ladja »Sigrid« potopila zato, ker je zadela v Baltiškem morju na mino.

Po sovjetski krivdi ponesrečena japonska ladja

Tokio, 6. nov. s. Iz uradnega vira se doznava, da se je kakih 50 milj južno od Šešina na vzhodni obali Koreje potopila japonska potniška ladja »Kiri Maru« (4500 ton), ki je zadela na mino. Do sedaj ni nobenih poročil o usodi 352 potnikov, ki so bili na ladji.

Tokio, 6. nov. d. O nesreči parnika »Kiri Maru«, ki je na poti med japonsko luko Čurugo in korejsko luko Šešin zadel na blodečo mino, so se izvedele še naslednje podrobnosti: Nesreča se je zgodila na 40 stopinj in 40 minut severne širine in 130 stopinj vzhodne dolžine. Del potnikov in posadke se je zanesljivo rešil; po nekaterih informacijah so bili morda rešeni celo vsi ljudje. Japonska vlada bo odločno protestirala zaradi tega incidenta pri sovjetski vladi ter zahtevala od nje, da ukrene vse potrebno, da se prepreči ponovitev sličnih nesreč.

Turška ladja je bila zažgana

Carigrad, 6. nov. s. Turška ladja, o kateri smo poročali, da jo je potopila sovjetska podmornica, je prevažala preproge, ki so bile namenjene v Varno. Sedaj se doznava, da te ladje Rusi niso torpedirali, temveč so jo zažgali. Ko je ladja zaplula na odprto morje, jo je ustavila sovjetska podmornica. Posadka je morala zapusti ladjo, nakar so jo sovjetski mornarji zažgali. Turški mornarji so dosegli spet luko, od koder so nadaljevali pot v Carigrad.

Reakcija v Turčiji

Ankara, 6. nov. s. Kršitev turških teritorialnih vod, ki jo je zagrešila sovjetska podmornica, ko je ustavila in zažgala turško ladjo v Črnem morju, je vzbudila v tukajšnjih krogih najhujšo reakcijo. Tu opozarjajo med drugim, da je sovjetska podmornica hladnokrvno izvršila svoje dejanje napada proti turški ladji, čeprav so jo Sovjeti poprej preiskali in so mogli ugotoviti, da ne prevaža ničesar, kar bi moglo imeti vojni pomen.

V Iranu aretirani bivši jugoslovanski državljani

New York, 6. nov. s. Po semkaj dospelih vesteh so Angleži aretirali v Iranu 65 bivših jugoslovanskih državljanov, ki so jih spravili v neko koncentracijsko taborišče, ker niso hoteli služiti v britanski vojski.

Obnovite naročnino!

HUDE RUSKE IZGUBE NA KRIMU

Razširjenje zavezniškega prodora na Črno morje — Potopljene sovjetske ladje — Obnovljen napad na Gorki — Obstreljevanje Petrograda

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 6. nov. Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Na Krimu se je uspešno nadaljevalo zasledovanje poraženega sovražnika na vsej fronti. V gorovju Jailj so nemške in rumunske čete vrgle odrezane sovražnikove sile in prodrle med Jalto in Feodosijo v široki fronti do obale Črnega morja. Tudi v gorovju vzhodno od Sevastopola je bil strt sovražnikov odpor.

Letalstvo je podpiralo operacije in prizadejalo Sovjetom v vodah okrog Krima, kakor tudi pred severnovzhodno obalo Črnega morja nove hude izgube na ladjah. Potopilo je tri parnike za prevoz čet s skupno 13.000 br. reg. tonami in z bombami poškodovalo 4 druge večje trgovske parnike.

Pred Petrogradom so bili zavrnjeni sovražnikovi poskusi za izpade. Težke in najtežje baterije kopne vojske so obstreljevale za vojno važne cilje v Petrogradu ter ladijski promet sovražnika v Finskem zalivu. Dve bojni ladji in tovorni parnik so bili hudo zadeti.

Pri nočnem napadu na industrijsko mesto Gorki so bila povzročena nova huda razdejanja v oborožitvenih tovarnah in preskrbovalnih obratih.

Drugi oddelki bojnih letal so zadnjo noč obmetavali Moskvo in Petrograd z razdiralnimi in zažigalnimi bombami.

Na jugozapadni obali Anglije je letalstvo v noči na 6. novembra bombardiralo ladjedelniške naprave v pristanišču Fairmouthu.

Sovražnik je preteklo noč s slabimi silami priletel nad nemško obalno ozemlje. Poskušeni napad je ostal brez učinka. Sedem angleških bombnikov je bilo sestreljenih.

V času od 29. oktobra do 4. novembra je angleško letalstvo izgubilo 37 letal. V istem času je bilo v boju proti Angliji izgubljenih sedem lastnih letal.

Finci o italijanskih uspehih

Helsinki, 6. nov. s. Finski list »Helsinki Sanomat« prikazuje taktične naloge italijanskega ekspedicijskega zbora na vzhodnem bojišču in pri tem opozarja na junaštvo Mussolinijevih vojakov in na njihove uspehe, zlasti one, ki so jih dosegli 3. t. m. severnovzhodno od Stalinova. Oddelki italijanskih bersaljerjev in konjenikov so prvi prispeli v važno sovjetsko središče, kjer so takoj razobesili italijansko zastavo. Italijanska konjenica pa se ni ustavila v mestu, temveč je takoj nadaljevala zasledovanje sovražnika.

Pomen letalskega napada na mesto Gorki

New York, 6. nov. s. Vest o velikem letalskem napadu nemških letal na mesto Gorki je vzbudila v ameriških industrijskih krogih velik vtis, saj smatrajo v Ameriki to sovjetsko industrijsko središče kot neke vrsto podružnico severnoameriške težke industrije. Velika avtomobilska tvornica Molotov, o kateri ugotavlja nemško uradno poročilo, da je bila hudo poškodovana, je bila namreč opremljena in organizirana po ameriških strokovnjakih in skoro izključno z ameriškimi stroji. Mesto Gorki je v sovjetski industrijski proizvodnji eno izmed najpomembnejših središč tako po svojem zemljepisnem položaju kakor po svoji stoletni trgovski tradiciji, ki je od nekdaj zajemala vse pokrajine ob Volgi. Nemški napad je potemtakem zadel najpomembnejše središče drugega sovjetskega industrijskega pasu in povzročena škoda ne bo brez posledic za dobave sovjetski vojski.

Pred važnimi dogodki na južnih bojiščih

Madžarske informacije o položaju — Angleška propaganda skuša obrniti pozornost javnosti v drugo smer

Budimpešta, 6. nov. s. Madžarski dnevniki napovedujejo v svojih današnjih komentarjih, da so na obzorju zelo važni dogodki na južnem bojišču. Napori angleške propagande, da bi odvrnila pozornost angleškega javnega mnenja od izredne težavnosti položaja na tem odseku bojišča in ga usmerila na odsek pri Moskvi, najbolj zgovorno dokazujejo angleško zaskrbljenost zaradi uspehov nemških, italijanskih in zaveznikih ofenzivnih akcij na vzhodu. Zasedba Doneške kotline je v glavnem dokončana. Po informacijah iz madžarskega glavnega stana so zavezniške čete prisilile sovražnika k umiku pri Vorošilovgradu ter na odseku jugovzhodno od Donca. Navzlic slabemu vremenu in prometnim težavam so zavezniške čete, ki premagujejo vse ovire, dosegle v zadnjih 24 urah vse določene cilje. Snočnje madžarsko poročilo ugotavlja, da so madžarske čete zavrnile sovražni poskus prehoda preko Donca. Poročilo nadalje ugotavlja, da se je na tem odseku v presledkih pojavila delavnost sovražnega letalstva.

Brezupen položaj sovjetske mornarice na Črnem morju

Ankara, 6. nov. s. V turških krogih smatrajo položaj sovjetskega brodovja v Črnem morju za vedno bolj brezupen, zlasti odkar so Nemci pričeli bombardirati Sevastopol in Novorosijsk. Po izgubi Krima in njegovih dobro zavarovanih pomorskih oporišč ter po izpostavljenosti ostalih luk ne bo imelo sovjetsko brodovje na strmi obali Kavkaza nobenega oporišča, tako da se sovjetske ladje ne bodo imele kam zateči. Izmed treh možnosti, ki preostajajo, namreč borba do kraja, zajetje v turških lukah ali pa potopitev, se zdi zadnja možnost najbolj verjetna, zlasti še spričo angleškega pritiska v tej smeri.

Značilen londonski nasvet

Berlin, 6. nov. s. Današnji listi še nadalje obširno razpravljajo o pomenu sedanjih operacij na Krimu, katerih razvoj zavzema vedno bolj katastrofalne oblike za Ruse. Listi omenjajo silovite napade nemškega letalstva na zadnje sovjetske luke v Črnem morju, iz katerih se skušajo ostanki rdeče vojske rešiti na še preostalih ladjah. V tej zvezi navajajo listi tudi pozive angleških državnikov in politikov, naslovljene poveljstvu sovjetskega brodovja, naj bi sovjetske ladje raje uničilo, kakor dopustilo, da bi postale nemški plen. Naravno je, pripominjajo ironično nemški listi, da tudi Sovjeti, kakor tudi vsi kontinentalni zavezniki Velike Britanije žrtvujejo za angleško stvar vse, kar tvorile poljske utrdbe, deloma pa bunkerji. Razen tega so bile te utrdbene črte ojačene še z jarki proti tankom. Ta utrdbeni sistem so nemške čete prebile med 25. in 29. septembrom, pri čemer so ujele nad 12.000 sovjetskih vojakov ter zaplenile veliko množino vojnega materiala. 20 km južno od prve utrdbene črte na Perekopski ožini so nemške čete zadele na drugo utrdbeno črto, ki se je razprostirala v globino 10 km. Tudi ta obrambna črta nemškega prodiranja ni mogla zadržati.

Kako so bile prebite perekopske utrdbe

Berlin, 6. nov. d. O prodoru nemških čet na polotok Krim poročajo s pristojnega nemškega vojaškega mesta, da so sovjeti dostop na Krimski polotok zavarovali z utrdbenim sistemom, podobnim Maginotovi liniji. Krimska ožina pri Perekopu ki je široka 9 km, je bila prepležena s sistemom težkih utrdbenih linij, ki so jih deloma

Bitka za Kavkaz se pričenja

Rim, 6. nov. s. Kakor piše londonski »Daily Mail«, se je bitka za Kavkaz dejansko že začela. Po mnenju poročevalca londonskega lista je namreč treba smatrati bombardiranje važne luke Novorosijsk po nemškem letalstvu kot prvi znak nove borbe za Kavkaz in petrolejska ležišča, ki se sedaj začenja.

Izgubljena ameriška ekspedicija specialistov

Washington, 6. nov. s. Že pred časom je na neki ladji odpotovalo v Anglijo 17 ameriških tehnikov in 10 kanadskih državljanov kot članov posebnega odbora civilnih strokovnjakov. O njih ni sedaj nobenega sledu. Smatra se, da je bila ladja, na kateri so potovali, potopljena. Oblasti niso o tem izdale nobenih drugih podrobnosti.

Življenjski jubilej generala v. Rintelena

Rim, 6. nov. s. Danes slavi svoj 50. rojstni dan šef nemške vojaške misije v Italiji general von Rintelen. Ob tej priliki so mu poslali čestitke vojaški in politični krogi ter številni italijanski prijatelji.

Italijansko-nemška manifestacija v Berlinu

Berlin, 6. nov. s. Na pobudo predsednika Italijansko-nemškega društva je bila snoči v nemški prestolnici prireditev, ki se je je udeležilo številno izbrano občinstvo in ki je posvedočila nadaljnjo poglobitev italijansko-nemških kulturnih stikov. Polkovnik Enrico Mattiori je imel v nemškem jeziku zanimivo predavanje o italijanski vojski od libijske vojne do danes. Občinstvo je na koncu predavanja izrazilo predavatelju svojo hvaležnost z navdušenim ploskanjem.

Industrijska konferenca na Dunaju

Dunaj, 6. nov. s. V dneh 4. in 5. t. m. se je na Dunaju vršil 10. sestanek fašistične industrijske federacije in sorodne nemške organizacije. Nemško odposlanstvo je vodil predsednik Zangen, italijansko pa predsednik grof Volpi di Misurata. V obeh delegacijah so bili zastopniki predvsem onih industrij, ki so bile to pot na dnevnem redu razgovorov, in sicer ladjedelniške industrije, raznih panog papirne industrije ter drugih proizvajalnih kategorij. Razgovori so se vršili v ozračju največjega medsebojnega razumevanja.

Naraščajoča nasprotstva v Ameriki

„Dva moža Bele hiše" — Rooseveltove obljube in njegova dejanja — Ostra kritika angleške politike

Washington, 6. nov. s. Glede na nekatere namige predsednika zunanjepolitičnega odbora v poslanski zbornici se zdi verjetno, da se bo kongres spričo sedanjega mednarodnega položaja odpovedal svojim počitnicam.

Izolacionistični krogi nadaljujejo medtem svojo akcijo proti vladi. Njihovo glasilo »Chicago Tribune« opisuje v članku »Dva moža Bele hiše« nasprotja v osebnosti predsednika Roosevelta, katerega politika predstavlja v bistvu stalno nasprotje med njegovimi obljubami in načeli na eni strani ter dejanji na drugi strani.

Vsi ameriški listi se že dotikajo posledic, ki bi jih mogle imeti sedanje operacije na Krimu na splošni potek sedanje vojne. Tako meni list »Evening Standard«, da pomeni zasedba Krima odpiranje vprašanja pomorskega nadzorstva v Črnem morju, kajti sovjetsko brodovje kmalu ne bo več moglo ovirati pomorskega prevoza nemških čet.

Neki drugi list polemizira z angleško trditvijo, da so angleška bombardiranja nemškega ozemlja dokazala premoč angleškega letalstva nad nemškim. Ako je tako, pripominja list, zakaj ne poskuša Anglija invazije na celino? Prebivalstvo britanskega imperija zahteva od Londona pojasnilo, zakaj je takšna akcija izostala. Ako je treba angleško nedelavnost pripisati dejstvu, da so se Angleži zabarikadirali na svojem otoku, kjer pričakujejo Hitlerjeve vojake, bi bila to velika zmota. Čim se bo namreč Nemčija iznebila Rusije, bo lahko z vso svojo težo udarila na Anglijo.

List »Washington News« piše, da bo moral ameriški senat sklepati o ukinitvi ameriške nevtralnosti v zelo kočljivem trenutku v zgodovini Zedinjenih držav. Ukinitev nevtralnostnega zakona pomeni v bistvu razširjenje pomorske vojne.

Berlin, 6. nov. s. V tukajšnjih krogih z zanimanjem beležijo ostre izjave, s katerimi so nekatere ugledne ameriške osebnosti obsodile ultimat Bele hiše finski vladi. Gre za glasove, ki tolmačijo mnenje večine ameriškega ljudstva, ki pa ne morejo spremeniti poteka dogodkov in preprečiti, da ne bi Roosevelt in njegova klika nadaljevala katastrofalne hujskaške vojne politike. V Berlinu si v tem pogledu ne delajo nikakih utvar. Desperadi Bele hiše bodo za vsako ceno šli do konca. Prav zato, izjavljajo na Wilhelmstrasse, pa bo tretji rajh zasledoval z največjo hladnokrvnostjo nadaljnji razvoj položaja, trdno odločen, da se z najprimernejšimi sredstvi zoperstavi vsem ameriškim poskusom vmešavanja v evropske zadeve.

Hoovrovo vprašanje

Rim, 6. nov. s. Stališče severnoameriške vlade do Finske je dalo povod za nove spore v ameriški javnosti. Herbert Hoover je objavil izjavo, v kateri protestira proti stališču vlade do naroda, ki je bil o priliki svoje prve vojne z Rusijo označen za mučeniškega. Hoover vprašuje ameriške odgovorne politike: Ali je Amerika izgubila sleherni človečanski in moralni čut?

Obsojanje pritiska na Finsko

Washington, 6. nov. s. Iz vseh predelov Zedinjenih držav prihajajo poročila o protestnih zborih proti Rooseveltovim grožnjam Finski. Na raznih kongresih se udeleženci pridružujejo energičnemu protestu Hooverja, ki je ostro kritiziral in obsojal nemoralno in nasprotujoče si zadržanje washingtonske vlade nasproti Finski.

Demonstracija proti lordu Halifaxu

Detroit, 6. nov. s. Poročali smo, da se je angleški veleposlanik lord Halifax po včerajšnjih demonstracijah, ki so veljale njegovi osebi, moral zateči v bolnišnico na zdravljenje oči. Po zanesljivih informacijah je lord Halifax moral v bolnišnico zato, ker je bil zadet v oko, ko so demonstranti metali nanj paradižnike in jajca. Iz bolnišnice se je lord Halifax odpeljal na svoje stanovanje v avtomobilu, ki ga je spremljala policija.

Slab volilni uspeh v New Yorku

New York, 6. nov. s. Dosedanji newyorški župan La Guardia je bil ponovno izvoljen za župana mesta. Za zopetno izvolitev tega Rooseveltovega osebnega prijatelja je bila angažirana propaganda vseh hujskajočih, židovskih in komunističnih elementov. Čeprav je ta propaganda dosegla svoj namen, je vendar treba ugotoviti, da newyorškega prebivalstva ni mogla prepričati. Žid La Guardia je bil namreč izvoljen le z neznatno večino glasov.

SEJA POKRAJINSKEGA SOSVETA

Resna in uvaževanja potrebna izvajanja Eksc. Visokega Komisarja — Ukrepi proti razbojništvu bodo poostreni — Novi socialni ukrepi

Ljubljana, 6. novembra.

Včeraj zjutraj ob 10. se je na poziv Visokega Komisarja sestal ljubljanski pokrajinski svet. Na sejo so prišli vsi pokrajinski svetniki, pa tudi številni strokovnjaki Visokega Komisariata.

Ekscelenca Grazioli je ob otvoritvi seje opozoril, da je to prvi sestanek sveta v 20. letu fašistične dobe, ter je posvetil v imenu vseh prisotnih besede vdanosti in zahvale Kralju in Cesarju ter Duceju. Nato je bil prečitan zapisnik prejšnje seje.

Visoki Komisar o položaju v Ljubljanski pokrajini

Visoki Komisar je zatem podal nekaj izjav o političnem in gospodarskem položaju v pokrajini. Naglasil je, da se politični položaj v primerjavi s stanjem, kakršno se je pokazalo o priliki zadnje seje sveta, ni izboljšalo, marveč celo poslabšalo spričo delovanja skupine razkropljenih komunistov. Ta skupina, ki se je organizirala po komunističnem načinu, je zasnovala in izvedla nekaj atentatov na vojake, pa tudi na Slovence, ki so sodelovali z italijanskimi oblastmi. Do resnejših dejanj je prišlo v nekaterih naseljih, kjer so napadli vojake, celo one vojake, ki so si nekaj dni prej, tvegajoč svoje življenje, močno prizadevali pri gašenju velikih požarov, ki bi bili lahko uničili prav tisti kraj, ki si ga je tolpa pozneje izbrala za prizorišče svojega zločinskega podviga. Neka plast prebivalstva podpira te skupine in sodeluje z raznimi sredstvi z njimi, bodisi prostovoljno, bodisi pod pritiskom terorja.

Visoki Komisar je nato objavil, da je bilo od 6. oktobra do včeraj ubitih 39 takih razbojnikov, 10 jih je bilo ranjenih in so v rokah oblasti, 58 pa je bilo prijetih. Smo pa šele ob začetku ukrepov, je dejal Visoki Komisar, ki se bodo zmerom bolj poostrili, dokler komunisti in teroristi ne bodo uničeni in dokler ne bodo za njimi uničeni tudi njihovi pomagači. Visoki Komisar je opozoril, kako je že od vsega začetka ponovno izjavil, da je italijanska vlada pravična, velikodušna, a vendar absolutno trdna. Prav zaradi tega bodo ukrepi proti razbojništvu postopno poostreni. Gotovo prenagli bolj ali manj izsiljeni pristanek na govorice, okrožnice, odredbe teh štirih capinskih zločincev, kakor se je pokazal pri ljubljanskem prebivalstvu, ni v čast inteligenci tega prebivalstva, kajti če štiri anonimna pisma in štirje atentati zadostujejo, da dežela podleže peščici komunistov, tedaj je treba pač priznati, da je taka dežela vredna take usode. To je treba tudi reči, pa čeprav nas je volja priznati, da dober del prebivalstva ni enakih misli z zločinci.

Jasno je, je dejal Visoki Komisar, da zasledujem vedenje tega prebivalstva in da izvajam iz njega zaključke, kako si namreč prebivalstvo s svojim postopanjem ustvarja svojo lastno sedanjost in svojo lastno bodočnost. Zaradi blagra prebivalstva si želim, da bi se predvsem v njegovem lastnem interesu obnovilo ono sodelovanje, kakršno je bilo v prvih mesecih, a se je v teh poslednjih delno poslabšalo. Ko se izdajajo izredni ukrepi, je naravno, da zadevajo tudi onega, ki z drugimi ni enakih misli, toda dokler bo kaj ljudi, ki bodo še verjeli, da Rusija zmaguje, ali da je izbruhnila revolucija v Milanu, v Trstu, v Bologni, zaslužijo, da jih ti ukrepi zadenejo v živo.

Le smeha je vredno, da zadostujejo štirje letaki, da se ljudje ne prikažejo iz hiš. Policijska ura je bila prestavljena naprej, ob prvi prihodnji taki manifestaciji bo prestavljena še na zgodnejšo uro, tako da bo ljudem ugodeno, če bodo že pokazali, da gredo radi zgodaj počivat.

Okužen center takega položaja je Ljubljana. Od tod izhajajo podpore, odredbe in tako dalje. Elementi, ki so prosili in nas rotili, da jih tu sprejmemo, so se znašli v vrstah oboroženih tolp. Zato lahko pride v poštev možnost, da se ti elementi in njihove družine, ki se očitno slabo počutijo med nami, pošljejo nazaj tja, od koder so prišli.

Univerza

Kar se tiče podeljevanja italijanskega državljanstva, je Visoki Komisar opozoril pokrajinski svet na strogost, s katero se bo državljanstvo podeljevalo, tako da ne bo priznano tistemu, ki si ga ne zasluži.

Ekscelenca Grazioli je omenil tudi vseučilišče. Opozoril sem, je dejal, novega rektorja in dekane fakultet na neznanstveno delovanje, ki se razvija na univerzi. Priznati morate, da Italija ni le ostala pri prevzetih obveznostih, marveč je univerzo še povečala. Treba si je biti na jasnem, da bi se nikoli več ne odprla, če bi jo bilo treba zapreti iz razlogov, ki niso odvisni od naše volje. Preden je Visoki Komisar zaključil ta del svojega govora, je izrazil željo, da bi ta njegov opomin pripomogel, da bi se tisti, ki so zašli vrnili na pravo pot.

Uspeh velesejma

Govoreč o gospodarskem položaju, je Visoki Komisar naglasil, da je imel velesejem uspeh, ki se lahko označi za sijajnega. Velesejem se je priredil, kakor vsi vedo, v izključnem interesu Ljubljanske pokrajine, kajti če je bil doslej njena tradicija, je tudi bistven element za gospodarsko obnovo njenega tržišča. Okoliščina, da je nekaj ljudi skušalo ovirati in celo spraviti v nevarnost velesejem, ki je bil organiziran v interesu Ljubljane, samo dokazuje, kakšno je pravo mišljenje teh temnih elementov nasproti prebivalstvu. Toda kljub tem poskusom je bilo, kakor znano, na velesejmu 120.000 obiskovalcev in se je na njem ustvarilo mnogo trgovinskih vezi in vse to le v interesu prebivalstva. Gospodarski položaj Ljubljane ni zelo ugoden, to je znano, in brez pomoči fašistične Italije Ljubljana ne bi mogla živeti. Treba bi bilo le dopustiti da gre svojo pot navzdol in v malo letih bi se izčrpala do kraja. Treba je torej priznati napore Italije v njeno oporo in ustvariti nove faktorje da bo njena bodočnost zagotovljena. Delo za ureditev in uravnavo gospodarstva je v teku in stori se vse, da bi se ohranile pri življenju vse možnosti pokrajine.

Socialni in gospodarski problemi

Ekscelenca Grazioli je obeležil tudi položaj odnosov med delavci in delodajalci in vprašanje ravnovesja med plačami in cenami. Ugotovil je, kako bo razširjenje družinskih doklad na Ljubljansko pokrajino prispevalo k nadaljnjemu zboljšanju delavskih razmer. Postopno, je dejal, se bo kraljevno gospodarstvo postavilo na isto višino, kakor v ostali Kraljevini. Da bi se pa preprečilo slehernemu neravnovesju, je treba pri tem ravnati postopno. Obeležil je tudi položaj državnih uradnikov in nekaterih kategorij upokojencev ter dejal, da bo poskrbel za potrebne popravke. V tej zvezi je Visoki Komisar omenil višino prispevka italijanske države k pokrajinskemu proračunu. Zatem je govoril o nezaposlenosti in o podpornem delovanju. Napovedal je ustanovitev podporne ustanove, ki bo vsem zagotovila potrebno prehrano in ki bo koordinirala ter normalizirala dosedanje delovanje na tem področju. Zgodilo se bo to tako v mestu kakor na deželi. Ekscelenca Grazioli je svet obvestil, da se pripravlja podporna akcija za otroke v okviru brezplačne prehrane otrok v šoli, ki se bo organizirala po možnosti na vseh šolah, pa tudi božično obdarovanje otrok.

V okviru dnevnega reda je Visoki Komisar informiral pokrajinski svet o pripravah za ustanovitev pokrajinske zveze delodajalcev, tako da bo pričela delovati že kmalu po zvezi delavcev. Obrazložil je tudi zedinjevalna načela teh pobud. Postopno bosta tem ukrepom sledili reforma trgovinske in industrijske zbornice ter njena sprememba v pokrajinski gospodarski svet. Nato bodo prišle na vrsto reforme občinskih svetov v smislu korporacijskega sistema, ki omogoča vsem kategorijam delavcev sodelovanje pri javnem mestnem in pokrajinskem skrbstvu na vseh njegovih področjih, tako da interese posameznih kategorij ne bodo ščitili neizvedeni ljudje, marveč neposredni zastopniki obrtnikov, trgovcev in ostalih stanov.

Visoki Komisar je še enkrat opozoril na načelo absolutno svobodnega včlanjevanja v organizacije, ki so podrejene Stranki, ter je obrazložil navodila, ki jih je dal za postopno razporeditev teh organizacij.

Pri naslednji točki dnevnega reda, ki se je nanašala na dobave in oskrbo z živili, je Visoki Komisar kratko označil sedanji položaj. O nekaterih podrobnih vprašanjih posebno glede krompirja, mleka, ovsa, govedi, premoga in lesa pa je poročal dr. Moseri.

Visoki Komisar je nazadnje sporočil, da se je pričel proučevati tudi načrt za bonifikacijo pokrajine. Ukrepi za izvedbo štirih takih javnih del se že izvajajo in izključeno, da se bodo dela na terenu lahko pričela prihodnjo pomlad.

O vprašanjih, ki so se obravnavala na seji, so govorili svetniki Smrkolj, Kavka, inž. Pirkmajer, Heinrihar, dr. Slokar, Krušec, Lavrenčič, Sitar in dr. Basaj.

*

Spričo dogodkov zadnjega časa je resno opozorilo Eksc. Visokega Komisarja prebivalstvu Ljubljanske pokrajine nedvomno potrebno in umestno. Večina prebivalstva, ki odločno obsoja razbojstva in požige, nasilstva in zastraševanja, ki se žal dogajajo tudi v naši pokrajini, se bo resno zamislila nad opozorilom Visokega Komisarja. Prebivalstvo pokrajine je imelo že dovolj raznih prilik, da se je lahko prepričalo o velikodušnosti italijanskih oblasti, osobito pa o širokogrudnosti in dobronamernosti ukrepov najvišjega predstavnika rimske oblasti v naši deželi, Ekscelence Graziolija.

Mislimo, da ni treba ponovno naštevati, koliko je že italijanska oblast storila za procvit in napredek Ljubljanske pokrajine, pač pa je treba znova poudariti dolg našega ljudstva nasproti oblasti. Naše trezno in delavno ljudstvo, ki s svojim zdravim življenjskim smislom gotovo pravično ocenjuje prizadevanje Visokega Komisarja in njegovih sodelavcev, mora pokazati enako dobro voljo in enako nesebično lojalnost kakršno so vedno očitovale italijanske oblasti, kadar koli je šlo za blaginjo in napredek vseh ljudskih slojev. To lojalnost smo dolžni sami sebi, dolžni pa smo jo tudi Veliki Italiji, ki je velikodušno priznala svoji novi pokrajini izjemen položaj, dolžni smo jo Duceju, ki je dokazal izredno zanimanje za našo pokrajino ter ji zagotovil ugodnosti, ki pričajo o naklonjenosti in dobri volji tega velikega državnika do našega ljudstva.

Prepričani smo, da govorimo v imenu pretežne večine našega ljudstva, ako ostro obsojamo in odločno odklanjamo vsa razbojstva in vse ilegalne akcije sploh. Oblast ima dovolj sile in sredstev, da izsledi in ostro kaznuje one temne elemente, ki jim je glavni namen, kaliti mir in red ter na vso moč ovirati obnovitveno delo, ki se ga je lotila fašistična Italija v naših krajih in ki razodeva vso davno znano plemenitost italijanskega naroda pod vodstvom Duceja.

Obvezno cepljenje proti tifusu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podstavi zakona z dne 10. januarja 1930 in pravilnika ministrstva za socialno politiko in ljudsko zdravje bivše kraljevine Jugoslavije z dne 28. marca 1930 o zatiranju nalezljivih bolezni in cepljenju zoper nje, na podstavi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, smatrajoč za potrebno, da se v Ljubljanski pokrajini odredi obveznost preprečevalnega cepljenja zoper tifus glede določenih kategorij oseb, in po zaslišanju pokrajinskega šefa za zdravstvo in ravnatelja Higienskega zavoda v Ljubljani, odreja:

Člen 1. Preprečevalno cepljenje proti tifusu je obvezno za tele kategorije oseb:

a) strežno in kuhinjsko osebje, osebje, zaposleno pri razkuževanju in snaženju bolnišnic in zdravilišč;

b) osebe, zaposlene pri oskrbovalni službi za vodo, zbiranju in razpečevanju mleka;

c) osebe, zaposlene v javnih pralnicah, pri prevozu bolnikov in pri razkuževanju, tudi če so nameščenci zasebnih naprav.

Člen 2. Cepljenje je brezplačno in ga morajo opraviti občinski zdravniki, ki morajo imeti vse cepljence v točnem razvidu.

Cepivo dobavlja na zahtevo občin Visoki komisariat po Higienskem zavodu.

Člen 3. Izvedba te naredbe se poverja okrajnim načelnikom, mestnim poglavarstvom in Higienskemu zavodu.

Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo v denarju do 1000 lir.

Člen 4. Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Ljubljana, dne 3. novembra 1941-XIX.

Visoki komisar: **Emilio Grazioli**

Zvišanje pokojnin zavarovancem Glavne bratovske skladnice v Ljubljani

Ljubljana, 6. novembra

V namenu, da se zboljša gospodarski položaj upokojencev in nezgodnih rentnikov rudarske in topilniške industrije, je Visoki komisar odredil zvišanje pokojnin in nezgodnih rent upravičencem Glavne bratovske skladnice v Ljubljani. Zvišanje se izvede v obliki dodatnih doklad tako, da se celokupni iznosi dosedaj tekočih draginjskih doklad s početkom 1. oktobra 1941/XIX zvišajo za 50%.

Maksimalni cenik za laneno seme

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino določa v smislu svoje naredbe z dne 27. oktobra 1941-XIX št. 139 naslednje cene za laneno seme domače letine 1941:

a) za pridelovalca L. 400 za stot za zrelo in do 96% očiščeno blago, po uzancah Ljubljanske borze, franko trgovčevo skladišče, razsuto, b) za trgovca L. 420 za stot za blago kakor pod a), razsuto, na najbližji nakladalni postaji.

Ljubljana, 27. oktobra 1941-XIX.

Visoki Komisar **Emilio Grazioli**

Hrvatsko-nemška trgovinska pogodba

Zagreb, 6. nov. (DNB). V Zagrebu je bila podpisana prva trgovinska pogodba med nemškim rajhom in Hrvatsko. V teku predhodnih razprav so bila premotrena mnoga vprašanja, ticoča se gospodarstva obeh držav. Posebno temeljitega pretresa so bila deležna vprašanja poljedelske proizvodnje hrvatske države.

Moč Dopolavora

Rim, 6. nov. s. Številke o delovanju Dopolavaro kažejo moč italijanskega naroda. 4,146.555 Italijanov je v tej obsežni organizaciji, ki jo je ustvaril Duce za duhovni, moralni in kulturni dvig naroda. Od 18. fašističnega leta se je število članov Dopolavora povečalo za 200.000.

Dopolavoro je letos razdelil na dan obdarovanja 591.163 zavojčkov v vrednosti 5 milijonov lir. Do 28. oktobra t. l. je bilo podeljenih 7580 poročnih nagrad v vrednosti 3,605.702 lir ter 19.144 rojstvenih nagrad v skupni vrednosti 4,883.868 lir. Poročno potovanje je Dopolavoro omogočil 2909 novoporočencem, za katere je plačal 20% za vožnjo po železnici v skupnem znesku 54.130 lir. Za razne druge podpore je bilo izdanih 284.485 lir. V številnih manjših središčih je Dopolavoro ustanovil okrepčevalnice. Njih število dosega že 12.704. V pomoč potrebnejših slojev je bilo ustanovljenih že 381 prenočevališč in jedilnic.

Dopolavoro ima že 15.649 knjižnic, katerih število pa stalno narašča. Okrog 3 milijone knjig je bilo razdeljenih med vojake. Dopolavoro je priredil 4245 izletov s 418.000 udeleženci. S sodelovanjem olimpijskega odbora je Dopolavoro priredil letos 2527 sportnih prireditev z 212.217 udeleženci. Izredno so se razmahnili vojni vrtovi in ljudski ter delavski vrtovi, ki jih je ustanovil Dopolavoro, kakor tudi reja domačih živali.

Hrvatska sportna misija v Italiji

Rim, 6. nov. s. Davi je prispela v Rim hrvatska sportna misija, v kateri so, kakor je znano, voditelji raznih panog hrvatskega sporta pod vodstvom državnega direktorja telesne vzgoje in komisarja sportnih organizacij Miše Zebiča. Odposlanstvo bo gost Italijanskega nacionalnega olimpijskega odbora ter bo po nekaj dneh bivanja v Rimu obiskalo še Firence, Turin in Milan. Zanimalo se bo predvsem za sportne naprave v teh mestih. Obisk bo nedvomno poglobil prijateljske stike med obema državama tudi na sportnem področju. Na postaji Termini so hrvatske tovariše prisrčno pozdravili predsednik Olimpijskega odbora in predstavniki italijanskega sporta. Sprejema so se udeležili tudi zastopniki hrvatskega poslaništva pri Kvirinalu.

Finska ostro odklanja ameriški pritisk

Helsinki, 6. nov. s. Vlada in tisk kažeta izredno odločno stališče nasproti angleškemu in ameriškemu pritisku za ločeni mir Finske z Rusijo. Finska prav dobro ve, kakšni so razlogi, ki so napotili obe vladi, da sta v to smer izvršili svoj pritisk na Finsko, namreč nujna potreba Angležev in Američanov, da bi železnica iz Murmanska bila prosta za prevoze vojnega gradiva, namenjenega iz obeh držav Sovjetom. Razen tega bi hotele po tej posredni poti osvoboditi sovjetske čete finskega pritiska, da bi se lahko uporabile na drugih odsekih ogroženega bojišča. Glede finskega odgovora na poslednjo ameriško noto poudarjajo listi, da bo njena vsebina enaka oni, ki je bila svoje dni izročena Veliki Britaniji, to se pravi, da bo korektna, toda odločno odklonilna.

Sklicanje madžarskega parlamenta

Budimpešta, 6. nov. s. Madžarski parlament je sklican na izredno zasedanje v ponedeljek.

Gospodarstvo

Določitev maksimalnih cen za obed v gostinskih obratih

Že s svojo naredbo od 7. oktobra je Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino izdal predpise o ureditvi porabe jedi v gostinskih obratovalnicah in o določitvi njih cen. Ta naredba določa, da se pri postrežbi občinstva z obedom v gostinskih obratih oddaja obed po stalni ceni, s čemer se nadomestujejo vsi doslej veljavni načini. Obed s stalno ceno pa je pripravljen takole: juha, jed s prilogo in sadje. Jed sestoječa iz obroka mesa ali ribe ali jajc ali narezka, s prilogo; ali pa iz obroka sočivja in zelenjave. Namesto juhe, jedi s prilogo, ali sadja se lahko vzame obrok sira. S posebno odredbo se omeji število priredb, bodisi juhe, bodisi jedi, ki so navedene v jedilnem listu. Prepovedano je oddajati predjedi ali dodatne obroke, ali druge jedi, razen določenih, nadalje z jajci zakuhane juhe, olje in surovo maslo ter druge maščobe posebej, močnate jedi, ob sobotah, nedeljah in ponedeljkih pa je prepovedano oddajati juhe s testeninami ali rižem ali z drugimi racioniranimi hranili za zakuho.

Sedaj je Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino k tej naredbi izdal še pravila, ki so objavljena v Službenem listu 5. novembra in so s tem dnem stopila v veljavo. S to odredbo se gostinski obrati razdelijo v pet kategorij. Obrati posebne kategorije in I. kategorije smejo pripravljati največ 6 različnih juh in 8 različnih jedi, obrati II. kategorije največ 5 juh in 5 jedi, III. kategorije, 4 juhe in 5 jedi, IV. kategorije 4 juhe in 4 jedi. Za obed s stalno ceno so določene naslednje najvišje cene:

1. posebna kategorija L 18, in sicer: namizje L 8, juha L 1.50, jed s prilogo L 6.50, sadje L 2;

2. I. kategorija L 16, in sicer: namizje L 8, juha L 1.50, jed s prilogo L 6.50, sadje L 2;

3. II. kategorija L 14, in sicer: namizje L 4.50 juha L 1.50, jed s prilogo L 6, sadje L 2;

4. III. kategorija L 11, in sicer: namizje L 3, juha L 1.50, jed s prilogo L 5, sadje L 1.50;

5. IV. kategorija L 6, in sicer: namizje L 1, juha L 1, jed s prilogo L 3, sadje L 1.

Popust na stalno ceno za abonente je s členom 7 naredbe z dne 7. oktobra je določen z 10%. Pribitek za postrežbo znaša v obratih posebne kategorije 12%, v obratih I. in II. kategorije 10%, v obratih III. kategorije pa 5%. V obratih IV. kategorije se ne pobira noben pribitek za postrežbo.

Kršitelji določb glede števila priredb jedi se kaznuje v denarju do 5000 lir, v hujših primerim pa z zaporom do 6 mesecev. Kršitelji določb glede cen in pribitka za postrežbo, pa se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941.

Sprejemanje odrezkov živilskih nakaznic v gostinskih obratih

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata je ugotovil, da se nekateri gostinski obrati branijo sprejemati odrezke živilskih nakaznic, ki jih izdajajo ostale pokrajine v Kraljevini in jih predložijo tisti, ki pridejo v Ljubljano iz notranjosti države. S tem postopanjem kršijo odredbo, ki jo je izdal »Prevod« in je za nje obvezna. Zato opozarja »Prevod« vse gostinske obrate, da strogo upoštevajo omenjeno odredbo, po kateri veljajo živilske nakaznice, ki jih izdajajo oblasti ostalih pokrajin, tudi v Ljubljanski pokrajini, kakor so živilske nakaznice iz Ljubljanske pokrajine veljavne v ostalih pokrajinah.

Italijansko nemško zasedanje industrijskih zvez

Te dni se bo pričelo na Dunaju X. delovno zasedanje Fašistične zveze industrijcev in nemške Državne zveze industrije. Italijansko industrijo bo zastopal predsednik zveze državni minister grof Volpi. V delegaciji je tudi senator Pirelli. Dnevni red zasedanja obsega predvsem vprašanja sodelovanja industrije lesa, lepenke, papirja, kemične industrije in ladjedelništva.

K pričetku zasedanja objavlja »Völkischer Beobachter« članek, v katerem poudarja, da bo imelo to zasedanje poseben pomen, ker sledi neposredno važnim posvetovanjem, ki sta jih imela te dni italijanski minister za trgovino in izmenjavo Riccardi in nemški državni gospodarski minister dr. Funk v Rimu. Zasedanje predstavnikov italijanske in nemške industrije sledi tudi enakim pogajanjem med predstavniki denarnih zavodov Italije in Nemčije, ki so bila nedavno v Rimu, in posvetovanju glede gospodarsko propagandnih vprašanj.

Široko področje podrobnih problemov, ki se tičejo industrijske proizvodnje obeh držav, bodo na zasedanju razpravljali strokovnjaki med seboj, s čemer bodo ustvarili važno delo za nadaljnje razprave med vladama. Posvetovanja se bodo vršila v glavni delegaciji kakor tudi v strokovnih delegacijah, kjer bodo obravnavali številna vprašanja, ki so v zvezi s proizvodnjo in usmerjevanjem potrošnje v obeh državah, o načrtih za bodočnost, o kartelih, o oskrbi s surovinami, o tehničnih vprašanjih proizvodnje in o zasiguranju delovnih moči. Skratka, prišle bodo v razpravo vse težkoče in želje, ki so aktualne in se nanašajo predvsem na industrijsko produkcijo.

Maksimalne cene za marmelado

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je določil najvišje cene za marmelado, ki so objavljene v Službenem listu z dne 5. t. m. in so isti dan stopile v veljavo.

Prodajna cena za marmelado na debelo je določena takole: *a)* v kozarcih »Uni« po pol kilograma, zaboj s 100 kozarci I. vrste 662 lir, II. vrste 566 lir; *b)* v čebričkih po 6 do 25 kg, za 100 kg I. vrste 1022 lir, II. vrste 842 lir; *c)* marmelada v kosih po 50 g za 100 kg 1160 lir, v kosih po 100 g 1094 lir, po 250 g 1118 lir, po 500 g 1058 lir, po 1 kg 1007 lir in po 5 kg 926 za 100 kg; *d)* strnjena marmelada v kartonih po 400 g, zaboj s 100 kartoni 656 lir. Strnjena marmelada, izdelana iz kutin, se prodaja s pribitkom 50 lir na stot k gori določeni ceni. Vse te cene so računane brez mestne užitnine.

Prodajna cena na drobno v Ljubljani je določena takole: *a)* v kozarcih »Uni« I. vrsta 7.80 lire za kozarev pol kilograma, II. vrsta 6.70 lire za kozarec; *b)* v čebričkih I. vrsta 12.10 lire za kg, II. vrsta 10.10 lire za kg; *c)* strnjena marmelada: kosi po 50 g 0.70 lire, po 100 g 1.30 lire, po 250 g 3.30 lire, po 500 g 6.25 lire, po 1 kg 11.90 lire, po 5 kg 55 lir; *d)* 1 karton strnjene marmelade v teži 400 g 7.60 lire. Ta cena je računana franko prodajalnica, vštevši mestno užitnino.

Kot marmelado I. vrste (enotno) je smatrati marmelado, izdelano z uporabo ene same vrste naslednjega sadja: češnje, višnje, marelice, jagode, breskve, borovnice, maline, rdeče grozdičje in drugo grmičasto sadje.

Kot marmelada II. vrste (mešano) je smatrati marmelado, izdelano z mešanico gornjih sadnih vrst ali samo s slivami, jabolki, kutinami, grozdjem itd. Porabniki smejo vrniti kozarce »Uni«, pri čemer se povrne 0.50 lire za kozarec.

Okrajna načelstva lahko določijo sorazmerno nižje cene, vse morebitne spremembe navzgor pa se smejo odrediti le z odobritvijo Visokega komisarja. Kršitelji te naredbe se kaznujejo po uredbi o cenah z dne 12. marca 1941.

Gospodarske vesti

= Povišanje italijanske proizvodnje od leta 1922. Po podatkih centralnega statističnega zavoda v Rimu se je število prebivalstva Italije od leta 1922 do leta 1939 povečalo za 15.8%. V istem času je kmetijska proizvodnja narasla za 24.1%, industrijska proizvodnja pa za 128.6%. Med drugim se je povečala v tem razdobju proizvodnja rudarstva za 83%, kovinske industrije za 132%, tekstilne industrije za 106%, papirne industrije za 97%, proizvodnja elektran in plinarn za 255%, proizvodnja kemične industrije za 211%, proizvodnja premoga za 245%, surovega železa za 539%, jekla za 123%, aluminija za 4.035%, cinka za 1018%, svinca za 300%, žveplene kisline za 123%, železne rude za 174% in cinkove rude za 144%. Potrošnja gume je narasla za 255%, potrošnja električnega toka za 314% in potrošnja umetnih gnojil za 328%.

= Ustanovitev Gostilničarske nabavljalne zadruge. V zadružni register je bila vpisana Gostilničarska nabavljalna zadruga za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani, ki ima namen dobavljati svojim članom živila in ostale predmete, ki so potrebni za izvrševanje gostinske obrti oziroma posredovati njihovo nabavo. Člani upravnega odbora so: Leopold Zupančič, gostilničar v Ljubljani (predsednik), Avgust Kunc, gostilničar v Podsmreki, Julij Zupan, gostilničar v Ljubljani, Maks Dolničar, kavarnar v Ljubljani, Josip Windischar, hotelir v Novem mestu, Ivan Škrlj, gostilničar v Logatcu, Janko Mlakar, gostilničar na Rakeku, Ivan Bregar, gostilničar v Ribnici, in Franc Kočevar, gostilničar na Vrhniki.

= Organizacija obrtništva na Spodnjem Štajerskem. Šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem je pooblastil Obrtno zbornico v Gradcu, da ustanovi okrožne organizacije obrtnikov in rokodelske družbe. Ta organizacija je sedaj izvršena in je ustanovljena okrožna organizacija obrtnikov v Mariboru (za okrožnega rokodelskega mojstra je postavljen Karl Hitzel, ključavničar) in okrožna organizacija obrtnikov v Celju (okrožni rokodelski mojster, stavbenik arh. Hans Ledl). Okrožni obrtni organizaciji v Mariboru je dodeljena ekspozitura v Ptuju (okrožni rokodelski mojster Andrej Frank, klepar), celjski okrožni obrtni organizaciji pa ekspozitura v Brežicah (okrožni rokodelski mojster Heinrich Klabučar, klepar). Ustanovljena je tudi ekspozitura okrožne obrtne organizacije Cmurek v Ljutomeru (okrožni rokodelski mojster Leopold Pečar, tesar), medtem ko bo ekspozitura celjske okrožne obrtne organizacije v Trbovljah še ustanovljena. Poleg tega je bilo ustanovljenih na Spodnjem Štajerskem 32 rokodelskih družb.

= Hmeljska letina v žatečkem okolišu je razprodana. Zveza hmeljarjev v protektoratu poroča, da je letošnja hmeljska letina že razprodana.

= Iz italijanske industrije umetnih gnojil. Italijanska kartelna družba za dušikova gnojila »Calciocianamide« poroča v letnem poročilu za leto 1940-41, da je v tem letu oddala 213.000 ton gnojil (prejšnje leto 244.000) in sicer skupaj z uvoženimi gnojili. Uvoz je nazadoval na 24.000 ton (prejšnje leto 40.000). Zaloge so se v letu 1940 zmanjšale in je bilo treba že v začetku tega leta kontingentirati potrošnjo v višini 70 odst. potrošnje v prejšnjem letu. Letos pa se je stanje oskrbe zboljšalo in je bila kontingentna kvota povišana na 100 odst. potrošnje v letu 1939-40.

= Organizacija denarnih zavodov v Srbiji. Srbska vlada bo v prihodnjih dneh izdala posebno uredbo o reorganizaciji bank in hranilnic. Uredba se naslanja na nemški zakon, ki ga je za srbske razmere predelal referent za gospodarstvo pri generalnem pooblaščencu za gospodarstvo v Srbiji dr. Mayer. Uredba predvideva ustanovitev urada za nadzorstvo denarnih zavodov, ki bo kot samostojni organ dodeljen Srbski narodni banki. Ustanovljena bo nova zveza bank in hranilnic. Vsak denarni zavod bo moral dobiti na novo dovoljenje za poslovanje. Uredba vsebuje predpise glede likvidnih sredstev, glede dajanja kreditov ter med drugim prepoveduje sprejemanje vlog na anonimne hranilne knjižice.

= K bilanci borskega rudnika. Nedavno smo poročali o bilanci Francoske družbe borskih rudnikov, ki je letos v začetku leta prešla v nemške roke. Družba je sicer zabeležila povečanje dobička na 431 milijonov frankov nasproti 236 in 171 milijonom v prejšnjih dveh letih, vendar ne bo izplačala dividende, ker je zaradi sigurnosti od tega dobička izločenih 315 milijonov frankov kot dotacija posebni rezervi za nepredvideni riziko (prejšnje leto 135 milijonov) in ostane po odpisih zaradi te znatne dotacije le 12.9 milijona čistega dobička, nasproti 56.1 in 85.4 milijona frankov v prejšnjih dveh letih.

Ivan Samec †

Na svojem domu na Mestnem trgu v Ljubljani je včeraj zjutraj po daljšem bolehanju umrl veletrgovec g. Ivan Samec, ena najmarkantnejših postav našega gospodarskega življenja.

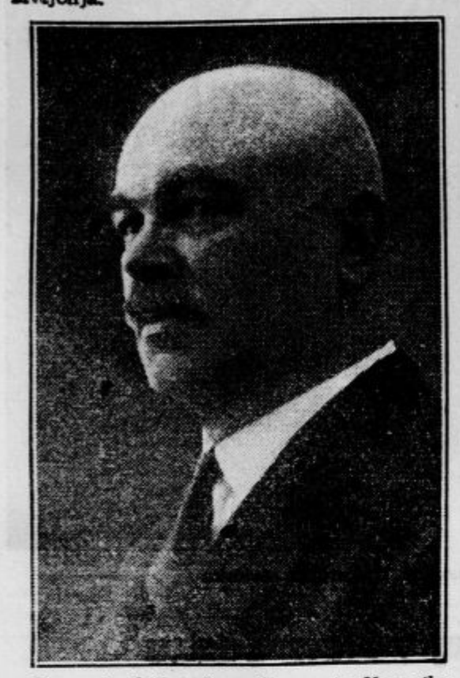

Doma je bil g. Ivan Samec iz Kamnika, kjer se je rodil 5. januarja 1866. Kot šestletnega dečka so ga starši poslali v Ljubljano, kjer je obiskoval osnovno šolo in realko, nato pa je z odličnim uspehom dovršil Mahrovo šolo, iz katere je izšel cvet našega trgovstva starejšega rodu. L. 1879. je vstopil v trgovsko podjetje g. Vase Petričiča, ki je kmalu spoznal redke strokovne sposobnosti mladega moža ter ga po pravici tako visoko cenil, da ga je l. 1904. sprejel za svojega družabnika. Leta 1910. je g. Ivan Samec samostojno prevzel trgovino in jo s svojimi vsestranskimi sposobnostmi dvignil na spoštovanja vredno višino. Pri delu so mu bili v največjo oporo njegovi trije sinovi, ki so vsak zase prevzeli vodstvo veletrgovskega, detajlnega oddelka in pisarne. Potek njegove kariere je pač nekaj redkega v naših malih razmerah še zlasti zavoljo tega, ker se je vse svoje življenje, več ko 60 let, trgovsko udejstvoval v enem in istem podjetju, v eni in isti hiši.

Ugled, ki ga je užival v našem gospodarskem življenju, strokovna izobraženost in blagost njegovega značaja so pokojnika izbrali, da prevzame tudi razne važne funkcije v stanovskem življenju. Šest let je bil predsednik Gremija trgovcev, več let predsednik Društva industrijcev in veletrgovcev, bil je odbornik Merkurja pa Trgovskega bolniškega in podpornega društva — delaven povsod, kjer so interesi stanu klicali delavnih rok. V februarju je obolel, a še zmerom je upal, da se danes ali jutri vrne k svojim poslom. Toda upanje je bilo zaman — včeraj zjutraj je tiho, mirno na veke zaspal. Truplo so doma postavili na oder, danes ob 16. pa ga iz kapelice sv.-Nikolaja na Žalah spremimo na njegovo poslednje domovanje pri Sv. Križu.

Ivanu Samcu časten spomin, hudo prizadeti rodbini pa naše iskreno sožalje!

Herm. Megušarjeva †

V torek popoldne smo spremili k poslednjemu počitku na Žalah učiteljico gospo Hermino Megušarjevo, ki je umrla v 69. letu starosti.

Pokojnica se je rodila v Dol. Ortlici leta 1873. Daljšo dobo je preživela na Ravbarkomandi pri Postojni, kjer je bil njen oče nadgozdar. Svoje učiteljske študije je dovršila na ženskem učiteljišču v Gorici leta 1892. in je prvo učiteljsko službo nastopila v Podzemlju v Beli Krajini. Tu je ostala skoraj vso učiteljsko dobo in se poročila s svojim šefom Rihardom Megušarjem, ki je pa že mnogo pred njo umrl. Po vojni ji je bilo na razpolago mesto voditeljice na ženski osnovni šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani, za katero se je pa zahvalila in prevzela mesto v Kamniku pri okrajnem šolskem svetu kot manipulantka. Imela je zelo dober slog in krasno pisavo. V pokoj je stopila leta 1927. in se za stalno preselila v Ljubljano.

Pokojna je bila znana kot vseskozi sposobna in dobra učiteljica ter skrbna mati in gospodinja svoji družini. Vse življenje je ostala trden značaj, zvesta sama sebi. A pri vsem tem se ni spuščala v razdrapane predvojne razmere, če je pa bilo treba zastopati učiteljski stan in poklic, je bila vedno odločna na svojem mestu. Zato jo je učiteljstvo tudi izvolilo v črnomaljski okrajni šolski svet, kjer je sicer dostojno, a odločna zastopala učiteljstvo in šolo. — Smrt pokojnega moža in sinčka ji je zagrenila življenje v Podzemlju in zaželela si je v bližino Ljubljane, kjer je bivala tudi njena edina hči. Naselila se je v Rožni dolini, kjer je v miru preživela svoja zadnja leta. Živela je le bolj zase in za družino svoje ljubljene hčerke, ki je poročena s sodnikom dr. Leskovcem.

V torek popoldne smo jo spremili na njeni zadnji poti. Slabo vreme je povzročilo, da ni bilo take udeležbe, kakor je običajna. Vendar so se zbrali poleg svojcev še nje najboljši znanci in predstojniki. — Učiteljici Megušarjevi bodi ohranjen blag spomin!

Razdeljevanje oblačilnih nakaznic v Ljubljani

Ljubljana, 6. novembra

Mestni preskrbovalni urad bo drugi teden razdelil oblačilne nakaznice naslednjih pet kategorij:

1. za otroke od enega do dopolnjenega 4. leta;
2. za deklice od 5. do dopolnjenega 14. leta;
3. za dečke od 5. do dopolnjenega 14. leta;
4. za ženske od 15. leta dalje;
5. za moške od 15. leta dalje.

Oblačilne karte so na ime upravičenca in niso niti cele niti deljene prenosne.

Pravico na oblačilno nakaznico ima vsaka nad eno leto stara oseba, ki stalno stanuje v mestni občini ljubljanski. Nakaznic pa ne bodo dobili člani zajednic, ki oskrbujejo svoje oskrbovance s potrebnimi oblačilnimi predmeti.

Oblačilne nakaznice bo mestni preskrbovalni urad razdeljeval takole:

Mestni uslužbenci bodo že **današnji petek začeli** vsem hišnim lastnikom ali oskrbnikom raznašati posebne obrazce, ki jih hišni gospodarji ali oskrbniki morajo takoj razdeliti družinskim glavarjem, da jih natanko izpolnijo. Resničnost teh podatkov pa mora potrditi hišni gospodar ali njegov namestnik s svojim podpisom.

V ponedeljek, torek, sredo in četrtek 10., 11., 12. in 13. novembra t. l. od 9. do 12. in od 14. do 18. ure bo družinski glavar ali njegova žena ali drug odrasel član družine po predložitvi prej navedenega obrazca, ki ga je potrdil hišni lastnik ali oskrbnik, dobil **oblačilne nakaznice na za to določenem prostoru v okolišu svojega stanovanja.** Razpored teh uradnih prostorov bo objavljen v sobotnih in nedeljskih listih.

Opozarjamo upravičence, naj od hišnih lastnikov dobljene obrazce takoj izpolnijo z zanesljivimi družinskimi podatki, predvsem pa s pravo letnico rojstva. Do dneva razdelitve oblačilnih nakaznic naj tako izpolnjene obrazce skrbno hranijo, ne prepogibajo, ne zamažejo ali celo raztrgajo, ker bodo ti obrazci služili za uradno kartoteko.

Žalostna usoda mlade žene

Po treh mesecih zakona je morala v grob, ker si je s šivanko zastrupila kri

Ob glavni cesti Novo mesto — Ljubljana leži prijazna vasica Mali Gaber. Tam se je v začetku letošnjega poletja poročila edina hči posestnika Ihančka iz Radohove vasi z mladim gospodarjem Kebličevega posestva.

Srečni zakon pa ni trajal dolgo. Sredi septembra si je mlada žena s šivanko čistila zob. Takoj je začutila hudo bolečino, čeljust ji je ohromela in poklicani zdravnik je ugotovil hudo zastrupljenje, kateremu je po nekaj dneh strašnih bolečin in trpljenja tudi podlegla, točno po treh mesecih, odkar je prišla v novi dom.

Njeno prezgodnjo, tako tragično smrt obžalujejo poleg moža, staršev in sedmih bratov prav vsi vaščani Malega Gabra. Čeprav je bila le tako kratek čas med njimi, se je s svojo izredno dobroto in ljubeznivostjo priljubila prav vsem. Samo vaščani so ji za zadnje slovo prinesli nad 20 vencev in šopkov in pri pokopu ni ostalo suho niti eno oko.

Žalostni dogodek naj bo v opomin vsem onim, ki so neprevidni v takih in podobnih primerih. Potrebna je največja pažnja tudi pri najmanjši ranici, še posebno pa v ustih

Hrvatski sportniki so odpotovali v Rim

Ljubljana, 5. novembra.

Včeraj popoldne je potovalo skozi Ljubljano številno odposlanstvo hrvatskih športnih organizacij, namenjeno v Italijo. Odposlanstvo, ki ga vodi Mirko Zebić, so na kolodvoru sprejeli zvezni podtajnik comm. Gatti, zastopnik CONIja Burati, hrvatski konzul v Ljubljani in podtajnik Fašija Alesani.

S kolodvora so se gostje odpeljali v vladno palačo, kjer jih je sprejel Visoki Komisar Eksc. Grazioli v svoji delovni sobi. Viseki Komisar je delegaciji v imenu Vlade izrekel iskreno dobrodošlico in izrazil vero, da bo obisk hrvatskega zastopstva pri italijanskih športnih organizacijah gotovo rodil lepe sadove, ki ne bodo le športu, temveč vobče prijateljskemu sodelovanju obeh zavezniških držav v korist. Vodja odposlanstva Mirko Zebić se je Visokemu Komisarju zahvalil za pozdrav ter svoj govor zaključil z vzklikom Duceju in poglavniku.

Pa kratkem odmoru, ki so ga hrvatski gostje prebili v prijateljskem razgovoru z Eksc. Graziolijem in drugimi predstavniki oblastev in organizacij, se je delegacija z vlakom ob 17.45 odpeljala v Italijo, kjer ostane 10 dni.

Iz Spodnje Štajerske

Sodni svetnik Fran Kranjčič †. Ravno na dan pred letošnjim praznikom mrtvih, v petek 31. oktobra, se je v Celju mirno preselil v večno občestvo g. **Fran Kranjčič,** sodni svetnik v pokoju. Bil je ugleden spodnještajerski rojak, ki je kot odličen pravnik kakor tudi kot kremenit značaj zaslužil in užival polno spoštovanje. Že v času avstrijske uprave je bil dolga leta v službi pri celjskem okrajnem sodišču kot kazenski sodnik in kot vodja izvenspornega oddelka. K okrožnemu sodišču ga nikoli ni mikalo, ker je vedel, da bi vsaka njegova prošnja poslužila za premestitev iz belega mesteca ob Savinji, na katero je bil navezan z vsem srcem. V Celju je služboval nad 30 let, tam je zadnjo dobo tudi užival zasluženi pokoj in tam je zdaj skrušen pod pezo svojih 75 let našel svoj zadnji domek. Družine ni zapustil, njegov spomin pa ohranijo številni njegovi celjski tovariši, prijatelji in znanci.

Da bi bilo Celje oskrbovano z mlekom, se je celjski okrajni kmetski vodja posvetoval v 33 občinah z župani in kmetskimi voditelji o dobavi mleka ter o centralizaciji dobave v Celju. Posvetoval se je tudi o prostovoljni kmetski oddaji krompirja. Baje so kmetje zagotovili, da proti primernim cenam oddajo odvišni krompir in druge pridelke. Celjski prehranjevalni urad prireja tečaje za kmetske voditelje in voditeljice. Prvi tečaj je bil v torek v Braslovčah, drugi v četrtek v Celju, tretji pa bo prihodnji torek v Rogaški Slatini.

Družinska žaloigra iz prevratnih dni pred sodiščem. V Gradcu se je moral te dni zagovarjati Jakob Tajnšek iz Nove cerkve pri Celju, ker je 6. aprila zadel z bajonetom svojo ženo, voditeljico poštnega urada. Zagovarjal se je, da mu je zvečer, ko sta šla z ženo domov, zdrsnila puška z nasajenim bajonetom z ramena in ranila ženo. Nastopila je sepsa in žena je po dvajsetih dneh trpljenja umrla dne 27. aprila v celjski bolnišnici. Jakob Tajnšek je bil zdaj obsojen na šest let ječe, a državni tožilec se je pritožil zaradi prenizke kazni.

V Dravogradu so sklenili postaviti novo šolo in so navozili opeko. Delo pa se letos ne more pričeti. Zato je bilo treba zunaj in znotraj prenoviti staro šolo. — Preteklo nedeljo so v Dravogradu prisegli brambovci. Nastopilo je 400 mož, ki jih vodi načelnik Reiner. Slednji je bil imenovan za vodjo brambovcev v Mežiški dolini. Med brambovci so mladeniči in možje v starosti od 18. do 55. leta.

Iz Mežiške doline. V Mežici je bilo te dni zborovanje Koroške ljudske zveze in je govoril okrožni vodja Grum. — Krajevna skupina Koroške ljudske zveze in vojaštvo v Mežici sta nedavno priredila v Tofovi gostilni trem orožnikom poslovilni večer. Obenem so zbirali za nemški Rdeči križ. — V Ringovi gostilni v Guštanju pa so se nedavni večer sestali nameščenci iz jeklarne na Ravnah in s političnega komisarijata v Dravogradu. Licitirali so pečeno kokoš, nakar so lahko izročili 100 mark za Rdeči križ.

25 letnica nemško-bolgarskega društva v Berlinu. Letos je minilo 25 let, odkar je bilo v Berlinu ustanovljeno nemško-bolgarsko društvo. Pretekli teden je bila proslava obletnice ustanovitve društva in sprejem za prijatelje nemško-bolgarskega društva.

Naše gledališče

DRAMA:

Petek, 7. novembra: Boter Andraž. Premiera. Red Premierski. Začetek ob 17.30.
Sobota, 8. novembra: Zaključena predstava za Dopolavoro. Začetek ob 14.30.
Nedelja, 9. novembra: Nocoj bomo improvizirali. Izven. Znižane cene. Začetek ob 17.30.
Ponedeljek, 10. novembra: Zaprto.

OPERA:

Petek, 7. novembra: Princeska in zmaj. Mladinska predstava. Globoko znižane cene. Začetek ob 15. uri.
Sobota, 8. novembra: Rigoletto. Premiera. Red Premierski.
Nedelja, 9. novembra: ob 10. dop. Princeska in zmaj. Mladinska opereta. Globoko znižane cene; ob 15. uri Netopir. Izven. Znižane cene.

SPORT

Kdo je med petimi najboljšimi?

Še iz letošnjega pregleda petorice najboljših atletov v naši pokrajini

V nadaljevanju včeraj objavljenega članka s pregledom letošnjih najboljših izidov v atletiki objavljamo še naslednji dve poglavji, ki se nanašata na skoke in mete.

Skoki

V skokih je bilanca od lani na letos najmanj aktivna, saj smo v eni sami disciplini dosegli lansko znamko, v vseh ostalih pa smo morali na slabše, v glavnem vsekakor zaradi tega, ker atletov, ki so bili prvi lani, ni več v naši pokrajini. Častno mesto zavzema tukaj Milanovič, ki je izenačil lanski primat Slanine (180), medtem ko je moral s svojim nastopiti do četrtega mesta. V ostalem pa slika ni razveseljiva niti v daljino, kjer smo letos prišli samo do 6.35 (od lanskih 6.86), niti ob palici, kjer imamo najboljšega Bratovža s 3.40 (za lanskim Rapidovcem s 3.60) in slednjič tudi ne v troskoku, kjer je isti Smolej lani vodil s 13.56, letos pa je celo drugi za Nabernikom, ki vodi s 13.14.

Skok v višino:

		po fin. tab
Milanovič, Ilirija	1.80	786 točk
Bratovž, Hermes	1.75	727 „
Lužnik, Planina	1.73	704 „
Slanina (H)	1.70	671 „
Čuček (H)	1.70	671 „
Boltavzer (H)	1.70	671 „
Šumak (H)	1.70	671 „

Skok v daljino:

Bačnik (P)	635	639 točk
Bratož (P)	632	632 „
Nabernik (P)	628	622 „
Lončarič (P)	627	620 „
Zupančič (I)	615	591 „

Skok ob palici:

Bratovž (H)	3.40	652 točk
Šega (H)	3.40	652 „
Janež (P)	3.30	613 „
Pribovšek (I)	3.30	613 „
Zupančič (I)	3.20	575 „

Troskok:

Nabernik (P)	13.14	667 točk
Smolej (P)	13.11	663 „
Bratovž (H)	12.76	618 „
Pleničar (I)	12.57	594 „
Lončarič (P)	12.32	563 „

Meti

Kopje:

Mavsar (P)	62.32	830 točk
Rigler (P)	50.79	602 „
Kačič (H)	49.57	580 „
Kraner (P)	49.40	576 „
Remec (P)	47.73	546 „

Disk:

ing. Stepišnik (I)	39.20	668 točk
Merala (P)	37.98	652 „
Kajfež (H)	37,87	649 „
Kosec (H)	37.55	640 „
Dobovšek (I)	37.54	640 „

Krogla:

ing. Stepišnik (I)	12.50	668 točk
Zupančič (I)	12.34	652 „
Hlade (I)	12.08	628 „
Malič (H)	12.03	624 „
Merala R. (P)	11.98	619 „

Kladivo:

ing. Stepišnik (I)	52.35	956 točk
Zupančič (I)	41.68	697 „
Hlade (I)	38.95	636 „
Skaza (I)	36.21	578 „
Kosec (H)	36.15	577 „

V tej vrsti disciplin se prav za prav tudi ne moremo hvaliti z novimi pridobitvami. Naša najmočnejša predstavnika v teh strokah ing. Stepišnik in Mavsar sta sicer ostala v vodstvu, toda za lanskimi uspehi, pri čemer gotovo ni bilo brez pomena, da sta lahko samo krajši čas prisostvovala vsemu letošnjemu sporedu. Tako je Stepišnik v kladivu prišel najdalj na 52.35 m (lani 54.64), Mavsar pa na 62.32 m (lani 64.30), pri čemer pa ima inženjer v dobro, da se je v disku popravil od lanskih 38.45 m na 39.20 m, kar pa je na drugi strani spet »izgubil« z neznatnim popustom v krogli od 12.85 in 12.50.

Ocenjujoč letošnje uspehe naših najboljših atletov po finskih tabelah bi zasedlo prvih pet častnih mest naslednjih pet atletov:

Ing. Stepišnik z metom kladiva na 52.35 m in 956 točkami,

Košir (s tremi takimi izidi) s tekom na 1500 m v 3:57.6 in 953, s tekom na 800 m v 1:57.4 in 858 in s tekom na 5000 m v 15:57.6 in 803 točkami,

Mavsar z metom kopja na 62.32 in 830 točkami,

Milanovič s skokom v višino na 180 cm in 786 točkami ter

Skušek s tekom na 400 m z zaprekami v 58.8 in 748 točkami.

Izpopolnjena tabela rekordov

Zaradi celotnega pregleda objavljamo pri tej priliki tudi lahko atletske rekorde Ljubljanske pokrajine, izpopolnjene z onimi, ki so bili doseženi v teku letošnje sezone. Sedaj veljavni atletski rekordi v naši pokrajini so potemtakem naslednji:

100 m: Alfonz Kovačič (Prim.)	10.7	1935
200 m: isti	22.4	1935
300 m: Marjan Skušek (Plan.)	37.0	1937
400 m: Janez Gabršek (Pl.)	51.5	1936
Marjan Skušek (Pl)	51.5	1939
500 m: isti	1:07.9	1936
800 m: Zmago Košir (Pl.)	1:57.4	1941
1000 m: isti	2:28.2	1941
1500 m: isti	3:57.6	1941
2000 m: isti	5:42.4	1941
3000 m: isti	8:55.4	1940
5000 m: Ive Krevs (Pr.)	15:31.4	1938
10.000 m: isti	33.06.8	1938
110 m z zapr.: Rado Lončarič (Pl)	16.8	1939
200 m z zapr.: Marjan Skušek (Planina)	27.8	1936
400 m z zapr.: isti	57.5	1939
3000 m z zapr.: I. Krevs (Pl)	10:06.2	1938
višina: Vido Bratovž (H)	1.83	1938
daljina: Milan Stepišnik (I)	6.55	1935
troskok: Daniel Perpar (Pr)	13.77	1933
palica: Neli Zupančič (II)	3.50	1936
disk: Milan Stepišnik (II)	42.76	1936
kopje: Darko Mavsar (Pl)	64.24	1940
kladivo: Milan Stepišnik (II)	54.64	1940
krogla: Miha Hlade (II)	13.46	1939
4 × 100 m: Planina (Bratož, Lušicky, Lončarič, Šuštaršič)	45.1	1941
4 × 200 m: Planina (Lušicky, Bratož, Skušek, Gracijanski)	1:37.9	1941
4 × 400 m: Planina (Mravlje, Skušek, Gabršek, Nabernik)	3:38.1	1941
400 × 300 × 200 × 100 m: Planina (Košir, Skušek, Lušicky, Bratož)	2:06.3	1941

Vse v vsem je ta letošnja bilanca prav gotovo aktivna, saj je treba tudi pri sportnikih upoštevati, da so jih izredne razmere marsikje in marsikdaj potegnile stran od tekališč, pa če bi se bili še tako radi z vnemo posvetili samo njim. Zadovoljimo se z doseženim in vdajmo se lepim nadam, da bo v bodoče samo bolje!

Delo dubrovniškega pisatelja na našem odru

Marin Držić: „Boter Andraž" (Dundo Maroje)

Naša drama bo vprizorila v režiji ing. arhitekta Bojana Stupice klasično dubrovniško komedijo, ki je žela pred dvemi leti, ko jo je vprizarjajo zagrebško gledališče po raznih hrvaških mestih, izreden uspeh.

Dramatik Marin Držić je bil posinovljenec prvega hrvaškega trubadurskega pesnika Gjore Držića, ki poteka iz stare dubrovniške rodbine. Marin, sila darovit mlad človek, toda nestalnega in neurejenega značaja, je imel pestro življenjsko pot.

Rojen leta 1520. se je posvetil duhovniškemu poklicu in umetnosti. Njegova mnogostranska darovitost in živa fantazija ter življenjska nestalnost so ga vodile po najrazličnejših poteh in obračale njegovo življenje v najbolj nasprotujoče si smeri. Bil je že glavar samostana, ko je odšel na študij v Italijo ter je dosegel na takrat sloviti sienski univerzi rektorsko čast. V Sieni je spoznal tudi kmečko igro. Več kakor desetletje je prebil v Italiji in se tam podrobno seznanil z njeno dramatiko in gledališčem.

Leta 1545. ga srečamo zopet v Dubrovniku, kjer si je kot književnik hitro stekel slavo. Njegove družinske neprilike in neurejene razmere pa so ga prisilile, da je zapustil rojstni kraj. Sprejel je ponudbo grofa Rogendorfa, ki je bil takrat znana persona grata na dunajskem dvoru, a hkrati nekoliko pustolovca. Marin Držić, sloviti književnik in bivši rektor sienske univerze, ki ga je vedno neutešeni duh gnal za novimi doživetji, je odšel z grofom Rogendorfom v Carigrad. Kakor navajajo viri, je bil namen grofa skovati zaroto zoper dunajski dvor. Načrt se je izjalovil in Držić se je razočaran vrnil v Dubrovnik. Politično se je močno udejstvoval, kajti proti koncu svojega življenja je skoval zaroto zoper vlastodržca svojega rojstnega mesta Dubrovnika. Zaradi tega je moral pobegniti v Italijo, kjer je umrl v Benetkah leta 1567.

Njegovo pesniško in dramatsko delo je bilo zelo plodovito. Velik naravni pesniški dar, povezan z nemirnim in k fantastiki in pustolovščinam nagnjenim značajem se je izživljal v književnosti v različnih oblikah. Kot začetnik je pisal lirske pesmi. Kasneje je kot dramatik zajel širok delokrog: pastirsko komedijo (»Venera in Adonis« in »Tirena«), ki so manj znane, zato pa tembolj slovi njegova »Novela od Stanca«, ki je bila kot opera že pred leti pri nas izvajana.

Najznačilnejše pa so zanj njegove plautovske komedije, ki pa ni nobena izmed njih v celoti ohranjena. Napisal jih je devet.

Tip klasične komedije kot jo je vpeljal antični dramatik Plautus, ni v Italiji nikoli izumrl. Bistvo njegovih in Terencijevih iger je prešlo polagoma v srednjeveško dramatiko in našlo kasneje posnemalce v Ariostu, da Bibieni, v Goldoniju, Molièrju in Shakespearju. Med prvimi pa je bil Dubrovčan Držić.

Držić je bil kot dramatik izredno hiter v pisanju. Njegove igre kažejo, da so plodovi trenutnih navdihov, tako rekoč improvizacije, kajti pisal jih je pogostoma kot prigodnice. Literarna kritika jih smatra za genijalne domisleke, z bolj široko kot temeljito koncepcijo, bolj skice v velikih obrisih, kot v podrobnostih izdelane igre. Vendar pa to ne more zmanjšati njihove cene, kajti njihova bujnost, pestrost in dovtipnost so podlaga, na kateri more igralec dograditi z lastno invencijo podrobnejšo izdelavo lika, in to smemo, kakor kažejo skušnje za »Botra Andraža«, od naših igralcev, v režiji ing. Stupice, pričakovati.

Fabula je klasična, plautovska: središče igre je pretkan sluga, ki služi le navidezno enemu samemu gospodarju, prav za prav vsakomur, kdor ga dobro plača, v resnici pa samo samemu sebi in svoji sebičnosti. Ta pa se končno izkaže za srečno, kajti vsi zapleti, ki pretijo končno goljufivemu slugi, se razvozljajo tako, da so vsi zadovoljni. V dejanju sta orisana dva očeta, ki iščeta, eden izgubljeno hčer, drugi sina. Zapleti, kako ju iščeta s pomočjo sebičnega sluge, tvorijo dejanje.

Držićeva komedija Dundo Maroje predstavlja delo s tipično dubrovniškim obeležjem. Pisana je v starem dubrovniškem narečju, ki daje komediji največjo in najdragocenejšo značilnost. Ker pa nobeno narečje ni možno prevesti, je potreben drug izhod. Vprizoritev te igre v drugem jeziku je slej ko prej problematična, kajti oropana narečja, izgubi vonj posebnosti in s tem velik del čara. Ing. Stupica, ki je igro zrežiral, je pravilno doumel zahtevo sloga ter se odločil za lokalizacijo. Kdor pozna našo zgodovino iz tiste dobe, v kateri se dejanje godi, bo uvidel, da je zamisel sprejemljiva z zgodovinskega in gledališkega stališča. Tozadevna predelava, nekaj dopolnjenih in pripisanih prizorov so delo Stupice (kajti tudi original ni dokončan). Da bi ohranila igra kot celota vse svoje značilnosti, je bil pri uporabi slovenske lokalizacije naravni pogoj odgovarjajoč jezik, ki bi lahko s svojo originalnostjo tekmoval z dubrovniškim narečjem. To je stara slovenščina. Vprizoritev »Varha« in »Županove Micke« je pokazala, koliko dražesti ima naš stari jezik, koliko humorja in dovtipnosti in hkrati rustikalne sočnosti in resnične poezije. Prevod in predelavo dela je napravil prof. Rupel, in reči smemo, da predstavlja po izvirnosti izrazov in besednih iger, po zunanji, oblikovni in smiselni vsebini, originalu enakovredno celoto. Pisana je v klasičnem slovenskem jeziku, ki ga je uporabljal baročni pisatelj Janez Svetokriški.

Premiera komedije v režiji in inscenaciji ing. Bojana Stupice bo v petek dne 7. t. m.

Maša Sl.

V nekaj vrstah

Zadnja prvenstvena nedelja v hrvatskem državnem nogometnem sporedu je spet prinesla nekaj nepričakovanih rezultatov. Zagrebški Gradjanski se je v nedeljo po povratku s svoje uspele turneje po Bolgariji spravil nad najmlajšega udeleženca iz konkurence, nad moštvo Hajduka iz Osijeka in ga poteptal z nič manj kakor 12:0. Tako visokega poraza že dolgo ni bilo v tekmah med moštvi, ki so vsaj na papirju uvrščena v skupni razred. Drugi zagrebški ligaš Concordia je bil v gostih v Varaždinu in je imel dovolj posla, da se je vrnil v Zagreb s pičlo zmago 2:1 in obema točkama. Železničarji so imeli za nasprotnika enajstorico Haška in so prav tako zmagali z 2:1, kar je imelo za posledico, da so se morali Haškovci umakniti s svojega tradicionalnega tretjega mesta, na katerem so zdaj Železničarji. Nemci iz Zemuna so gostovali v Mostarju, toda o tej tekmi še ni nikjer nobenih vesti.

Beograjski SK ima po stanju letošnjega prvenstva, ki je zaenkrat omejeno samo na Beograd in okolico, še zmerom najboljše nogometaše v Srbiji. Po končanem jesenskem tekmovanju je zasedel prvo mesto pred Obilićem in Pančevom, njegov najhujši krajevni nasprotnik SK 1913 (ali še bolj znana Jugoslavija je morala ostati na repu tabele.

Prihodnje mednarodno srečanje v nogometu bo dne 16. novembra v Draždanih, kjer se bosta sestali nogometni reprezentanci Nemčije in Danske. Pristojni forumi v Nemčiji so že izbrali 19 igralcev, od katerih bo po končanem treningu državni trener Herberger dokončno sestavil najmočnejše moštvo za tekmo.

Evropska prvenstva amaterskih boksarjev so bila — po večkratni odgoditvi — razpisana za dneve od 7. do 12. decembra, zdaj pa jih je madžarska boksarska zveza, ki ji je bila poverjena izvedba, sploh odpovedala. Prijav za to prvenstvo je bilo tako malo, da bi ne zaslužilo naziva, ki so mu ga hoteli nadeti. V nadomestilo za to prireditev nameravajo Madžari prirediti poseben trobej med izbranimi boksarji Nemčije, Italije in Madžarske.

Predsedstvo švedske lahkoatletske zveze je pred kratkim odredilo **občutno kazen** zoper znanega srednjeprogaša in najnovejšega rekorderja v teh disciplinah **Gundara Hägga,** in sicer zaradi tega, ker si je o priliki nekega nastopa izven doma zaračunal precej visoke stroške, katerih iznosa ni v naprej odobrila zveza. Hägg je bil zaradi tega prestopka proti amaterskim določbam kaznovan s prepovedjo nastopanja na kakršni koli prireditvi do vklj. 1. julija 1942.

Ragnhild Hveger, fenomenalna danska plavalka, bo menda še letos prišla v goste na Dunaj in se tamkaj 7. in 8. decembra udeležila večjega plavalnega mitinga v znanem plavališču »Diana«. Pri tej priliki bosta glavni spored absolvirali dve plavalni reprezentanci Dunaja in Bratislave.

Znani finski smučar **Eino Olkinuora,** ki je že nekaj let nastopal v prvih vrstah finskih smučarjev in si je tudi pri tekmah v letošnjem zimsko-sportnem tednu v Garmischu priboril prvo mesto v teku na 18 km, je padel v borbah na vzhodni fronti. Število finskih sportnikov, ki izginjajo drug za drugim na bojiščih, se veča.

Oslovski kašelj

Ta nalezljiva bolezen, groza vseh mater, se loteva otrok vsake starostne dobe, pogosto pa tudi odraslih in starih oseb, zlasti žensk, ki strežejo obolelim otrokom.

Ljudstvo si je izmislilo najbolj fantastične zdravilne načine zoper to nasilno bolezen, ki izčrpava s svojimi besnimi napadi ubogega bolnika. Ti napadi so tem hujši, ker bolnik nima pravega spanja, saj se pojavljajo najrajši v nočnem času. Največja nevarnost grozi najmanjšim otrokom, zlasti pa tistim, ki jih niso dojila materina prsa.

Dandanes bi bilo krivo trditi, da nimamo nobenega pripomočka zoper oslovski kašelj. Ljudje običajno mislijo, da je edini učinkoviti zdravilni način ta, da bolnik »spremeni zrak«. Bilo bi še razumljivo, če prenesejo bolnega otroka iz zaprtega prostora in obljudenega mesta nekam na deželo, kjer je zrak čistejši, vendar pa se dogaja pogostoma tudi to, da prenašajo bolnika iz kakšnega majhnega podeželskega kraja k sorodnikom v gosto naseljeno mesto. Takšna »menjava zraka« je seveda popolnoma nesmiselna, ne glede na to, da je tudi nevarna, kajti na ta način se bolezen prenaša iz kraja v kraj.

Najuspešnejši pripomoček zoper oslovski kašelj so, kakor pri vseh drugih nalezljivih boleznih, pravočasni ukrepi, preden se bolezen sploh pojavi. Pred vsem je treba zdrave otroke, zlasti najmanjše, varovati vsakega dotika in bližine otrok ali odraslih, ki imajo kakršen koli kašelj, tudi najnavadnejši, kajti s tem se običajno začenja tudi oslovski kašelj. Nadalje naj zdravi otroci ne prihajajo v dotiko z osebami, ki strežejo bolnikom. Nevarnost, da se nekdo naleze oslovskega kašlja, je največja v prvem, kataralnem stadiju, ko ta bolezen še ne kaže svojih značilnih napadov. Od šestega tedna obolelosti dalje, je nevarnost čedalje manjša. Če se je v družini z zdravimi otroki pojavil primer oslovskega kašlja, je nad vse priporočljivo te zdrave otroke imunizirati s tremi ali štirimi injekcijami cepiva, ki vsebuje 4 do 20 milijard poginulih klic v vsakem kubnem centimetru. To je seveda ukrep, ki ga more predpisati in izvršiti samo zdravnik.

Cepivo ima manjši učinek v primeru, da se je bolezen že razpasla. Vendar pa utegne imeti še znatno zdravilno moč, če ga bolni otrok dobi pravočasno, najbolje v kataralnem stadiju obolenja, to je v prvih dneh, ali pa ob začetku drugega stadija, ko se pojavljajo krčeviti napadi kašlja.

Včasih z vsemi ukrepi ne moremo preprečiti razvoja bolezni. V teh primerih pa lahko vsaj zmanjšamo njeno silo ali pa preprečimo komplikacije, ki zahtevajo več smrtnih žrtev nego bolezen sama na sebi. V ta namen moramo pred vsem skrbeti, da dobi bolnik primerno, zdravniško predpisano hrano, ki naj mu ohrani telesne sile za odpor proti bolezni sami ali pa proti drugim morebitnim infekcijam. Dalje moramo skrbeti, da dobi bolnik čim več svežega, zdravega zraka. Ko s svojo boleznijo ne more več ogražati drugih otrok, in to je najmanj en mesec po nastopu krčevitih napadov kašlja, ga lahko pošljemo tudi v drug kraj, na spremembo zraka. Seveda pa ima to pravi učinek le tedaj, če ga pošljemo res nekam na boljši in čistejši zrak. Izogibati se moramo vsega, kar bi bolnega otroka sililo h kašljanju, a če ima napad, ga ne smemo strašiti, temveč ga moramo pomirjevati. Primerne blažilne pripomočke bo predpisal zdravnik in enako tudi vse ukrepe v primeru komplikacij.

Živi mrtvec

Nenavadno varianto zgodbe o živem mrtvecu sporočajo iz Carigrala.

Majhen kmet po imenu Šilekli iz Ejuba v bližini tega mesta je javil policiji, da je njegov edini sin Bulend izginil brez sledu. Nekoliko dni pozneje ga je policija povabila v Carigrad in Šilekli je šel tja, trdno prepričan, da mu bodo sporočili kakšno žalostno vest. Policijski komisar mu je s primernim taktom res povedal, da so našli na obrežju Zlatega Roga truplo izkaženega mladeniča, o katerem sumijo, da gre za izginulega Šileklijevega sinu. Nesrečni oče si je truplo ogledal in po obleki, obutvi in drugih podrobnostih je spoznal, da gre dejansko za Bulenda. Oblasti so mu nato izdale dovoljenje, da truplo pokoplje, kar je opravil po običaju turških kmetov sam. Sam je prenesel mrtveca na pokopališče Findikli v Carigradu, da bi si prihranil stroške, vendar ga je pokopališka uprava prisilila, da je plačal grob, čeprav je bil ta skromen. Z žalostjo v srcu se je star kmet vrnil domov.

Tam je malodane vznak padel od presenečenja in strahu: ko je stopil v sobo, je namreč zagledal svojega edinca, ki je z dobrim tekom pospravljal mesno jed. Pripravil si jo je bil sam. Po prvem strahu je Šilekli zvedel, kako se je bilo vse zgodilo: Mladenič je bil odšel v mesto, kjer se je srečal z veselimi tovariši. Pridružil se jim je za majhen krok. V zadnji gostilni so se mladi ljudje sprli z nekimi mornarji, trd udarec po glavi je Bulenda vrgel v nezavest. Ko se je prebudil, je opazil, da leži nag do kože za nekim zidom. Nekdo ga je bil v nezavesti slekel in oropal. Nesrečni Bulend si je izposodil za prvo silo odejo, potem je odšel k nekim sorodnikom, ki so mu svetovali, naj ostane pri njih, dokler bi od doma ne dobil obleke. Po nekem natakarju so poslali tudi pisemce njegovemu očetu v Ejub, toda možak je na to pisemce očitno pozabil, kajti do Bulendovega očeta ni prišla nobena vrstica.

Lahko si mislimo, da je bil stari kmet presrečen, ko se je stvar tako iztekla in je opustil vse očitke. Nastali pa so vendarle zapletljaji, ki zanimajo sedaj turško javnost. Mrtvec, ki so ga našli v Carigradu in ki ga je bil Šilekli pokopal, je bil nedvomno eden izmed mornarjev, s katerimi se je Bulend tepel. Verjetno je, da je z obleko, ki jo je ukradel nezavestnemu mladeniču, pozneje padel v vodo in da ga je zdelal vijak kakšnega parnika, tako da Šilekli ni mogel spoznati, da ne gre za Bulenda. Do tu je vse v redu. Toda Šilekli zahteva sedaj od pokopališke uprave, naj mu vrne denar, ki ga je izdal za pokop in grob, a pokopališka uprava se brani, češ da se je nič ne tiče, če je pripadalo truplo tujemu človeku, ne pa Šileklijevemu sinu. Sodišče, pred katero je prišla ta nenavadna zgodba, bo v kratkem odločilo, da-li je stališče pokopališke uprave pravilno ali ne.

Premogovnik vzdolž železniške proge

Leto za letom so padali iz lokomotiv, ki obratujejo na holandski progi med Utrechtom in Baarnom odpadki premoga na tla in so na obeh straneh tira sčasoma sestavili široko, črno progo, ki pokrajini gotovo ni bila v olepšavo. Danes pa se je izkazalo to vsaj za koristno, če že ne lepo. Nobeno bogastvo ne sme ostati neizrabljeno, premog pa spada med stvari, ki si jih ljudje najbolj želijo. Tako je nastalo v zadnjem času na progi med Utrechtom in Baarnom pravo premogarstvo. V »dnevnem kopu« so zaposleni tam trije možje z lopatami in kopačami, da bi iz črne proge vzdolž železnice pobrali, kar je še uporabnega premoga. Po skrbni izberi roma ta v vreče in bo pozimi ogreval marsikatero sobo.

Znamenito Tutankamonovo masko iz čistega zlata

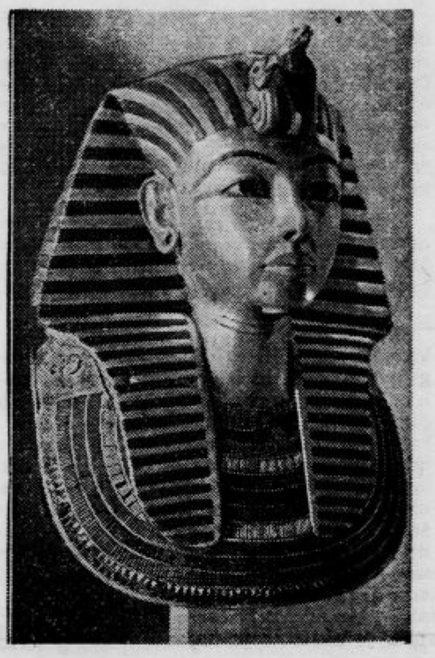

je dala egiptovska vlada iz muzeja v Kairu spraviti na varno, da bi se ji v teh negotovih časih ne zgodilo kaj hudega

Sidro Kolumbove karavele

V nekem zapuščenem nasadu na Haitiju je neki Puerta Plata našel staro, popolnoma rjasto sidro, ki se je po skrbnem pregledu izkazalo za sidro Kolumbove ladje »Svete Marije«. Od obeh ostalih Kolumbovih karavel, »Pinte« in »Nine«, imajo že po eno sidro, in sicer ju hranijo v Kolumbovem muzeju v Chicagu. Ker nameravajo tam prihodnje leto ob 450-letnici epohalne Kolumbove odprave prirediti veliko razstavo, jim bo novo sidro, ki ga pošljejo muzeju, prišlo kakor za nalašč.

Ultravijolični žarki v krvi

Na letnem zborovanju Homeopatskega zavoda v New Yorku je poročal dr. George Milej o svojem novem načinu za zdravljenje krvnih infekcij s pomočjo ultravijoličastih žarkov. Bolniku odvzame določeno količino krvi, ki jo obseva s temi žarki in jo takoj nato vrne obtoku. Ta metoda je pokazala dobre učinke v različnih primerih infekcij, zlasti pa v primeru tvorov. Znaki zastrupitve krvi so se po tem obsevanju hitro izgubili.

Duce v sedežu Littoria

ob posvetitvi svetišča Narodne Fašistične stranke

Kriminalni muzej v New Yorku

Dopisnik velikega stockholmskega lista poroča, da so v New Yorku odprli muzej, ki je posvečen mednarodnemu, še posebej pa ameriškemu zločinstvu. To ustanovo so proučevali in pripravljali deset let. V oddelku, ki je namenjen znamenitim zločinom, hranijo med drugim orožjem samokres, s katerim je fanatičen jugovec leta 1865. v Clevelandu ustrelil predsednika Lincolna. V velikih steklenih omarah je razstavljenih na tisoče vrst orožja, s katerim so se v zadnjih dvajsetih letih izvršili najbolj senzacionalni zločini.

Večji del muzeja je dostopen občinstvu, vendar pa so posebne dvorane, ki so odprte samo možem iz poklica, kakor policijskim agentom, zdravnikom, odvetnikom itd. V teh dvoranah pojasnjujejo razstavljeni predmeti neverjetno premetene trike, s katerimi so sloviti sleparji, tatovi in drugi zločinci dosegli svoj namen. V otvoritvenem govoru je dejal vodja newyorške policije, da je človeštvu v korist, če ostanejo te dvorane zaprte, kajti če bi se bodoči zločinci in kandidati za zločin okoristili s premetenostjo svojih prednikov, kakršna se tu prikazuje, bi bili najboljši policijski agenti proti njim brez moči.

Mož s Samsonovimi lasmi

Čisto ameriška tekma se je odigrala te dni v Los Angelesu. Šlo je za to, kdo izmed mož bi imel v lasih toliko sile kakor prosluli Samson, to silo pa bi moral dokazati s tem, da bi se privezal z lasmi ob avtomobil in ga vlekel s seboj.

Tekmovalcev je bila cela kopica in vsi so bili prepričani, da bodo nenavadni nalogi kos. Zmagal pa je neki Lovrenc Palmer, ki je z največjo hitrostjo vlekel na ta način več stotov težak avtomobil za seboj in opravil vso določeno progo. Ob koncu preizkušnje je možak še izjavil, da ni prav nič utrujen in da ga glava ne boli. Ob cilju ga je pričakala velika množica, ki ga je sprejela z navdušenjem. Zlasti ženskam je segla njegova nenavadna moč do srca in ga kar niso mogle spustiti iz svojih objemov. Nasprotno pa je pri tej tekmi nekoliko mož izgubilo svoje lase in dobilo rane, ki ne bodo ostale brez posledic. Za »čast« in 500 dolarjev, kolikor je znašala nagrada, so Američani sposobni vsake neumnosti...

Žarnica za operacijske dvorane

Že leta 1927. je profesor J. L. Faure izumil posebno svetilko, ki ji je dal ime »Sinumbra« in ki omogoča kirurgom operacije, ne da bi se na operiranem mestu pojavljale škodljive sence. Toda najpopolnejša razsvetljava nič ne koristi, če zmanjka med delom električnega toka in nastane tema. Za te primere je izumiteljev sin Pierre Faure zgradil sedaj dodatno napravo, ki daje svetilki njegovega očeta tok tudi tedaj, če ga je v omrežju zmanjkalo. Nevarnih prekinitev svetlobe v operacijskih dvoranah tedaj ne bo več.

Norveška brez nočnih vlakov

Iz Stockholma poročajo, da so na Norveškem začasno ukinili vse nočne vlake. Ta ukrep je v zvezi s štednjo.

Mraz na Kitajskem

Vso Kitajsko je zajel val hudega mraza, ki je zahteval neštevilne žrtve. Samo iz Šanghaja poročajo, da so po eni mrzli noči pobrali na mestnih ulicah 131 trupel zmrznjenih ljudi.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

»Ali je tvoj prijatelj Drobižnik res tako skop?«

»Pa še kako! Celo če se smeje, se smeje na stroške drugih!«

*

Bila sta šele nekoliko dni poročena. On je kadil smotko in je vprašal z nasmehom: »Povej mi, ljubica, ali zavesam res škoduje, če kadim?«

Ona, vsa raznežena: »Ljubček, ti si najobzirnejši izmed zakonskih mož! Če hočem biti odkrita, moram povedati, da jim seveda škoduje!«

On ji pokima: »Če je tako, potem jih, prosim, takoj snemi!«

ANEKDOTA

K Robertu Kochu je prišel mlad medicinec in ga prosil protekcije. Koch je odklonil z besedami: »Če ste dober zdravnik, se boste sami uveljavili — a če niste, vam bo človeštvo tudi za to hvaležno!«

VSAK DAN ENA

Raztreseni profesor

»Tega ne razumem! Zdi se mi, da sem doma vendarle neka pozabil!«

Kinematografija na daljavo

je že davno rešen problem, tako kar se tiče oddajnih, kakor sprejemnih aparatur. Ko bodo izgradili omrežje oddajnih televizijskih postaj, kar je za trenutek zadržala samo vojna, si bo lahko vsakdo namesto običajnega radijskega aparata nabavil kombiniran radijski in televizijski sprejemnik, s katerim bo lahko doma med drugim užival nove filme. Slika nam kaže oddajno in sprejemno filmsko aparaturo za brezžične valove ali pa s kabelskim prenosom, ki jo je že pred leti izumil v Berlinu živeči Madžar Denes Mihaly in ki je bila med tem znatno izpopolnjena. Puščica kaže »platno«, na katerem se pojavljajo slike.

Kulturni pregled

Mirana Jarca „Jalov dom“

Letošnji dar Vodnikove družbe

Razen Vodnikove pratike za leto 1942. izide konec novembra v Vodnikovi družbi še povest Jalov dom, delo pesnika *Mirana Jarca*. V tej povesti se nam Jarc, ki ga doslej poznamo v prvi vrsti kot pesnika, čeprav nam je v svojem »Novem mestu« in raznih novelah izpričal pripovedovalni dar, predstavil kot pripovednik ki ga je zamikalo življenje našega kmeta po prvi svetovni vojni, zlasti razrvane razmere na vasi, ki leži v bližini industrijskega centra, ko je bil značilni beg v mesto čedalje bolj usoden za prihodnost naše zemlje. Osnovni motiv te krepko pisane povesti je jedrnato izražen v geslu Meni luč, tebi ključ, ki ga je pisatelj postavil kot motto svoji napeti in zanimivi povesti: večni motiv boja med starimi in mladimi za posest.

V tem primeru je Jarc na svoj način prikazal tragično, a tiho borbo med oblastno materjo, ki se še na jesen življenja čuti vso svežo in mogočno, pa med odraslim sinom Štefanom. Brinarica je tip samopašne, mogočnjaške posestnice s skrivljenim čutom za gruntarsko čast. Njen sin pa je potrpežljiv, do skrajnosti ustrežljiv sin ki si prizadeva da bi materi storil vse po njenih željah, pričakujoč, da bo tudi ona razumela njega ki bi mu že davno lahko prepisala posestvo kot edinemu dediču. Toda mati se iz tipično gruntarskega strahu, da bi ne bila pognana v kot, z vsemi silami upira, da bi njen sin povedel na svoj dom kot mlado gospodinjo ljubljeno nevesto Angelico, katero je Štefan vzljubil že pred mnogo leti. Ta usodna ljubezen, ki ne more in ne more najti utešenja, sproži dramatično dejanje, ki se začne razvijati z usodno nujnostjo. Mlado življenje zahteva po vseh naturnih in božjih zakonih svojo pravico in gorje mu, kdor jo nasiloma krati in tlači. Sočutje do matere in obzir do čudaške sestre Francke, zakrknjene samice in pobožnjakinje iz manjvrednostnega čuta, pa je v sinu Štefanu tako močno, da sklene rajši odpovedati se domu in dediščini in si poiskati življenje v mestu. S trdno vero, da se mu bo posrečilo s svojimi rokami zgraditi si nov dom, ki bi vanj nekoč povedel ljubljenega dekleta, se Štefan odpravi na tuje s sklepom, da se ne vrne prej v domačo vas in da ne stopi prej pred tako dolgo preizkušenega, zvestega dekleta, dokler ji ne bo mogel nuditi kruha in strehe. Toda Štefan, ki ni vajen mesta, mora na sebi doživeti vso grozo — brezposelnosti. Nekdanji gruntarski sin, ki ni bil vzgojen za bedo, mora zdaj prostovoljno okušati strahote izobčenstva. V nekaterih kar naturalistično pisanih prizorih nam avtor prikazuje gmotno bedo in moralno propadanje teh nesrečnikov, ki jih je družba, marsikoga ne po njegovi krivdi, vrgla iz svoje srede.

Dejanje, ki se razvija v čedalje hitrejšem tempu, žene glavnega junaka v bolj in bolj mračne globine življenja. Pošten in za sodobno pridobitnost preokoren, se Štefan ne znajde v vrtincu pustolovščin, v katere ga potegnejo vetrnjaki, ki jim je življenje

zgolj igra naključij. Prepozno se Štefan zave, da je svojo usodo zaigral, uničil dom, ki bi naj nekoč bil njegov, a rešil svojo veliko ljubezen. Tipična drama kmečkih domov, drama ljudi, ki se, zaverovani v svoje namišljene stare predpravice, bore zoper zdravo življenje in s tem pomagajo uničiti tudi sami sebe. Hkrati pa je ta povest pretresljiva ljubezenska zgodba dveh mladih ljudi, ki imata samo to krivdo, da sta svojo ljubezen dvignila v višave ideala in prav zaradi tega trčila v brutalno življenje, kjer odločajo tolikrat le temne sile, pohlep po zemlji, gruntarska čast, škodoželjnost in zavist, zlasti zavist vseh tistih, ki niso bili dovolj močni, da bi vzdržali v borbi za svetle cilje, in zato uživajo, če le morejo v prah in blato potegniti tudi še čiste ljudi.

Poleg drugih pestrih vaških tipov je zanimiva tudi pri nas redko obdelana prikazen perzijskega romarja. Ob njej je pisatelj nakazal problem izseljenca (to pot pa ne Amerikanca), ki doživlja zemljo kot zavetje pred grozečo civilizacijo vsega sveta, zavetje pred popolnim zasužnjenjem človeka po stroju, a nima več čuta za lasten dom. Nad vso povestjo pa je razlit bolestno lep čar prirodnih lepot. Prebujanje jutra v gozdu, kjer poškakavajo smreke, tišina poletnih ur v goščavah, zlasti zmagoslavna pesem ljubezni, ki se odigrava v goli prirodi, prizori s košnje in z njiv so fin pripev dejanju, ki — prikazano s poglobljeno psihologijo — hiti v sunkoviti napetosti svojemu koncu naproti. — Upamo, da bodo člani Vodnikove družbe z veseljem segli po najnovejši prozi Mirana Jarca, tisti pa, ki še niso vpisani, se bodo priglasili in s tem ne le povečali število naročnikov, temveč dali tudi dokaz da so ljubitelji domače knjige, ki nam mora biti vedno opora in zatočišče, hkrati pa potrjevalka vere v našo kulturo.

z.

Vprašanje gledališke kritike

V rimskih krogih razpravljajo že nekaj časa o vprašanju gledališke kritike. Polemiko o dramski kritiki je sprožil že l. 1933 akademik Marinetti in potlej ni več popolnoma utihnila. Morda so prav pod vplivom teh prerekanj med kritiki in dramaskimi pisatelji nekateri avtorji postavili zahtevo, da naj se odpravi takojšnja kritika po predstavi in da naj listi prinašajo o predstavah samo tedenske kritične preglede. Tako, pravijo, bodo imeli kritiki sedem dni časa, da bi mogli dobro in vestno premisliti svojo sodbo. Predlog o uvedbi tedenske kritike ni našel gluhih ušes in sam Minister za ljudsko kulturo je dal izpodbudo za diskusijski sestanek, ki se bo ob priliki še nadaljeval. Zadeva kajpak ni nujna in nedvomno se bo oglasil marsikak glas za ali proti.

V najnovejšem zvezku polmesečnika »Il Dramma« se bavi s tem vprašanjem kritik E. Ferdinando Palmieri in s hladnim pogledom pretresa to sporno zadevo. Kakor koli se zdi želja po pridobitvi časa za kritikovo vestno premišljevanje na prvi pogled upravičena, sklepa Palmieri nič manj upravičeno, da stoji v ozadju vsega težnja po izključitvi kritike v pravem pomenu besede v korist kronike, ki naj bi bila, se razume, kronika uspeha. Dejansko, izvaja Palmieri nadalje, pripisujejo kritiki važnost, ki je sploh nima. Zakaj o uspehu ali neuspehu odloča občinstvo; teh tisoč ali koliko že gledalcev, kar jih je bilo na premieri, bo na reprizo poslalo ali ne poslalo nadaljnjih tisoč gledalcev, svojih prijateljev in znancev. Glasovi o premieri se nagloma razširijo in informacije »letajo« po svojih poteh, tako da kritik s svojim mnenjem ostaja sam, nekje daleč v ozadju.

Kronika

* **Službeni list za Ljubljansko pokrajino** z dne 5. novembra 1941-XX objavlja naredbo Visokega komisarja o obveznem cepljenju proti tifusu, predpise o trgovanju in prelelovanju lanenega semena, pravila o uporabljanju predpisov o ureditvi porabe jedil v gostinskih obratovalnicah in o določitvi njih cen, najvišje cene za marmelado, spremembe prodajnih cen tobačnih izdelkov, maksimalni cenik za laneno seme domače letine 1941 in razne objave.

* **Letošnje Vodnikove knjige.** Vodnikova pratika 1942 in Mirana Jarca »Jalov dom« izidejo konec novembra, zato je treba s prijavo med člane Vodnikove družbe že pohiteti. Zamudnikom založnica žal ne bo mogla ustreči, ker se knjige tiskajo v omejeni nakladi. Zato vsi brž med Vodnikovce!

* **Smrt generala, ki je bil pravnuk Pija IX.** V bolnici Princa Piemontskega v Sinigallii je v visoki starosti umrl divizijski general Pio Giovanni Maria Mastai Ferretti, pravnuk papeža Pija IX.

* **Smrt znanega italijanskega kiparja.** V Palermu je umrl akademski kipar Mario Rutelli v visoki starosti 82 let. Njegovo prvo pomembnejše delo, s katerim si je bil utrl pot v javnost, je bil »Hamlet«, še večjega uspeha pa je bila leležna skupina »Besnih«, ki jo je bil ustvaril po navodilu Dantejevega »Pekla«. Delo je odkupila država za Galerijo moderne umetnosti in po tistem je Rutellijevo ime zaslovelo po vsej Italiji. Njegovo poslednje delo je bil spomenik Aniti Garibaldijevi na Ganicolu. Ko je modeliral to skulpturo, ga je sam Duce počastil z obiskom v ateljeju.

* **Smrt senatorja Gavazzija.** V Milanu je v visoki starosti 84 let umrl znani industrijec, lastnik velike milanske tvornice svile senator Lodovico Gavazzi. Pokojnik je izhajal iz stare, znamenite svilarske rodbine. Izza mladih let se je bil posvetil proučevanju raznih panog predelovanja svile in je podjetje, ki ga je prevzel po očetu, dvignil tako, da je postalo eno največjih in najuglednejših v Italiji. Zaradi velikega gospodarskega ugleda — bil je v vodstvu številnih bančnih podjetij — je bil izvoljen zn poslanca, pred vojno pa je postal tudi senator.

* **Prihod podtajnika inž. Iva Bulića v Rim.** V sredo zjutraj je državni podtajnik za javna dela neodvisne države Hrvatske inž. Ivo Bulić s svojim spremstvom prispel v Rim. Na kolodvoru Termini so gosta pozdravili državni podtajnik ministrstva za poljedelstvo Nannini in druge ugledne osebnosti, prisoten pa je bil tudi prvi svetnik hrvatskega poslaništva v Rimu. Inž. Bulić bo v Rimu ostal nekaj dni in si bo v tem času ogledal razna tekoča dela v prestolnici.

* **Porast prebivalstva in proizvodnje.** Zbornik »Compendio statistico italiano« objavlja zanimive podatke o demografskem in gospodarskem razvoju, ki ga je doživela Italija v 19 letih fašističnega režima. Od leta 1922. do leta 1939. je prebivalstvo Italije poraslo za 15.8 odstotkov, indeks poljedelske in industrijske proizvodnje pa se je v istem razdobju dvignil za 68.4 odstotkov. V razmerju med poljedelstvom in industrijo je kmetijska proizvodnja zase zrasla za 24.1 odstotkov, industrijska proizvodnja pa se je povečala kar za 128.6 odstotkov.

* **Prazniki v Nemčiji so preloženi.** Zavoljo posebnih zahtev vojne je generalni pooblaščenec za državno upravo v Nemčiji objavil v državnem uradnem listu naslednjo odredbo: Kadar padejo Vnebohod, Telovo in praznik reformacije na delavnik, so preloženi v dobi vojne na naslednjo nedeljo. Spokorni dan pa na nedeljo pred njim. Ob vseh drugih cerkvenih praznikih, ki niso priznani po zakonu o praznikih z dne 27. februarja 1934, se morajo omejiti cerkvene svečanosti v dobi vojne na obseg obredov ob navadnih delavnikih. Po 19. uri se lahko vršijo cerkvene prireditve, ki so nekoliko širše kakor prireditve ob navadnih delavnikih.

* **Zdravniški izkaz za sklepanje zakonov.** S 1. decembrom bo v vsej Nemčiji uveljavljena nova naredba, po kateri bo moral sleherni Nemec, ki hoče v Nemčiji stopiti v zakonski stan, predložiti izpričevalo zdravstvenega urada, da ni nikake ovire v zdravstvenem pogledu, s katero bi zakonski kandidat kršil zakon o zaščiti nemške krvi. Taka spričevala so veljavna pol leta. Vojakom v teku vojne niso potrebna. Zaročenci, ki prinesejo spričevalo svojega uradnega zdravnika, so prav tako oproščeni predpisanega izkaza.

* **Pospeševanje reje rakov na Madžarskem.** Na pobudo državnega inspektorja za ribarstvo je kmetijsko ministrstvo za okrepitev račjega rodu razdelilo med ribogojce večje število plemenskih rakov. Vsak ribogojec se mora zavezati, da bo po preteku petih let vrnil kmetijskemu ministrstvu še enkrat več plemenskih rakov, kakor jih je zdaj prejel.

* **Pred dokončno ureditvijo židovskega vprašanja v Rumuniji.** Rumunska vlada se je odločila za izdelavo novega rasnega zakona, ki naj bi zamenjal obstoječo zakonodajo o Židih. Pripravljalna dela so poverili ravnatelju v ministrskem predsedstvu Radu Lecci. S tem je prvič združena pristojnost za židovska vprašanja v Rumuniji. Novi rasni zakon se bo v glavnem naslanjal na nürnberški rasni zakon. Na osnovi dokončne določitve pojma Žid bo novi rumunski rasni zakon končnoveljavno premaknil vrsto nujnih praktično-političnih problemov, ki so jih morali doslej zavlačevati.

NECCHI
ŠIVALNI STROJI
IGN. VOK
LJUBLJANA TAVČARJEVA 7.

IZ LJUBLJANE

u— **Trgovski prodajalci tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve se pozivajo, da predlože Združenju trgovcev izpolnjene tiskovine inventarja blaga najkasneje do 12. ure v soboto 8. t. m. Istočasno se naprošajo, da takoj dvignejo v pisarni Združenja trgovcev uradno predpisane registre.** (—)

u— **Sprememba v prometu potniških vlakov na progi Ljubljana—Zalog.** Pričenši s sredo, 5. novembra vozi na progi Ljubljana—Zalog vlak št. 610 z odhodom iz Ljubljane ob 8.17 in s prihodom v Zalog ob 8.28 ter v obratni smeri vlak št. 625 b z odhodom iz Zaloga ob 8.33 in s prihodom v Ljubljano ob 8.48. Od istega dne dalje odhaja vlak št. 630 iz Ljubljane eno uro kasneje, t. j. ob 15.20 ter vlak št. 631 iz Zaloga 25 minut kasneje, t. j. ob 15.40.

u— **Nova grobova.** Po dolgem trpljenju je za vedno zapustil svojce sodni uradnik v Žužemberku g. Mirko Majcen. Zapušča soprogo, hčerko in drugo sorodstvo. Pogreb je bil v četrtek z Žal na pokopališče k Sv. Križu. — Umrl je višji poštni kontrolor v pokoju g. Slavko Delkin. Pogreb dragega rajnkega bo v petek ob pol 17. iz kapele sv. Andreja na Žalah k Sv. Križu. — Pokojnima blag spomin, žalujočim svojcem naše iskreno sožalje!

u— **Na koncertu našega odličnega pianista Antona Trosta** so najprvo na sporedu Bachove koralne predigre. Teh prediger je napisal slavni klasik preko 100 in tvorijo pravi zaklad mojstrove umetnosti fantazije in občutka. Izmed teh so bili mnogi preludiji od raznih umetnikov prenešeni za klavir. Tudi Busoni, eden najboljših poznavateljev Bachove glasbe je izdal celo vrsto Bachovih del in jih priredil kot nekako visoko šolo klavirske igre. Med Busonijevimi priredbami je tudi 9 koralnih predigrer, prirejenih za klavir, toda ne v blestečem koncertnem, temveč, kakor sam pravi v komornem slogu. Izmed teh so 4 na sporedu našega koncerta na tekste: Zbudite se nam kliče glas; Pridi Bog Stvarnik! Pridi Odrešenik nevernikov! in Radujte se ljubi kristjani. Trostov klavirski koncert bo v ponedeljek 10. t. m. ob pol 19. uri v veliki Filharmonični dvorani. — Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice. (—)

u— **Vpisovanje v tečaj o negi in prehrani dojenčka** se bo vršilo v Higijenskem zavodu — oddelku za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in otrok (Dečji dom kraljice Marije) vsak delavnik dopoldne tudi telefonsko na štev. 44-71. Tečaja bosta dva, in sicer **popoldanski** ob torkih in sredah od 1/2 5.—6. ure ter **večerni** ob torkih in sredah od 1/2 7. do 8. ure zvečer. Pričetek obeh tečajev bo 17. novembra 1941 ob 1/2 5. uri popoldne. Eventuelne spremembe dnevov po ustnem dogovoru. Vsak tečaj traja 3 tedne — 12 ur — ter je brezplačen.

u— **Opozarjamo na razpis abonmaja (red Torek, ki bo veljal samo za 20 dramskih predstav.** Interesente vabimo, naj si čim prej zagotove ugodne sedeže. Abonma ima popust na dnevne cene. Prijave sprejema gledališka pisarna v Drami.

u— **Začetek predstav v »Veselem teatru«** je odslej točno ob 1/2 19. (1/2 7.) uri zvečer. Konec po 20. (8.). V nedeljo se prične popoldanska predstava ob 15. (3.).

u— **Skladateljica Mirca Sancinova,** diplomirana klavirska pedagoginja poučuje klavir v Pražakovi ulici 12/IV. 843/n

u— **V Ilirski ulici na Taboru** se bližajo zaključku dela na novi hiši. Stavba ima tri nadstropja in je sodobno urejena. Kmalu bo Ilirska ulica povsem zazidana. Na zgornjem delu ulice od Vidovdanske do Škofje (prej Fügnerjeve) ulice stojijo same nove hiše, cestišče je asfaltirano, hodniki so urejeni in posajena so primerna drevesa.

u— **Dve nesreči.** V ljubljansko bolnišnico so pripeljali včeraj dva ponesrečenca. 22-letni mehanik Fran Alič se je ponesrečil pri delu v kemični tovarni. Stroj mu je zgrabil levico in jo močno poškodoval. 14 mesecev stari sinko delavca Boris Kotlušek iz Kosez je zvrnil nase krožnik vroče juhe in se hudo opekel po vsem životu, tako da je v nevarnosti njegovo življenje.

Iz Trsta

10 milijonov lir za novo fakulteto pomorske mehanike. Otvoritvi novega akademskega leta na tržaški univerzi so prisostvovale najodličnejše osebnosti tržaškega javnega življenja, med njimi prefekt Tamburini, Zvezni tajnik Piva in župan Ruzzier. Pri tej priliki je imel kraljevi komisar Ferrari dalle Spade kratek govor o ustanovitvi nove fakultete za pomorsko mehaniko, za katero so se priprave pričele že pred dvema letoma. Zdaj je delo toliko dozorelo, da bo fakulteta lahko v kratkem otvorjena. Ob zaključku slovesnosti je bila Duceju odposlana brzojavka, v kateri se predstavniki Trsta in fakultete zahvaljujejo za velikodušen prispevek 10 milijonov lir, s katerim bo omogočen pričetek delovanja te važne akademske ustanove.

Zlata poroka. V Sežani so imeli te dni redek življenjski praznik. Zakonska **druga Franc Stojicki, rojen 18. avgusta 1856 in njegova žena Frančiška, rojena 22. marca 1868, sta obhajala zlato poroko. Z uglednima, priljubljenima starčkoma se je veselila redkega praznika ne le vsa župnija, temveč tudi njuni prijatelji in znanci daleč naokrog. Številnim čestitkam, ki sta jih slavljenca prejela, tudi mi pridružujemo najboljše želje.**

Tragična smrt dveh bratcev. V sredo okrog poldneva, je huda nesreča zadela družino Buttiro, stanujočo na Goldonijevem trgu 11. Mati je odšla po mleko, doma pa sta ostala samo bratca 14letni Livio in 11 mesecev stari Sergio. Starejši se je igral z znamkami, mali Sergio pa je spal. V času materine odsotnosti se je Livio očitno nekaj igral z električno svetilko, a je tako nerodno ravnal, da je pri tem natrgal žico in prišel v stik z električno strujo. Struja je nesrečnega fanta na mestu ubila in obležal je tik svojega bratca. Ko se je pozneje ne vede mali Sergio dotaknil trupla, je tudi njegovo mlado življenje postalo žrtev strašne nesreče. Ko se je mati vrnila, je našla svoja najdražja dva mrtva.

Umrli so v Trstu: 74letna Josipna Pečenko, 71letna Karolina Rigolič, 66letna Pija Vidoc, 76letni Andrej Bratina, 65letna Evgenija Kosta vdova Trohova, 47letna Frančiška Štrenar, 70letni Mihael Terčon, 69letni Ivan Hrevatin, 21letna Silvana Ferlat in 72letni Anton Segačič. — Na oklicih pa so mizar Venceslav Vovk in šivilja Marija Prodanova, mehanik Guerrino Bril in dnevničarka Lidija Kosovelova, trgovec Jurlaro in zasebnica Valerija Ožbatova.

Iz Novega mesta

n— **Lepo uspel Golarjev večer. V torek** je bil v Prosvetnem domu že drugi literarni večer Cvetka Golarja. Zanimanje je bilo tokrat med novomeškim prebivalstvom precejšnje in je bil posebno obisk srednješolske mladine kar zadovoljiv. V uvodni besedi je Vaclav Držaj začrtal pesnikov lik. Po obravnavi že priobčenih pesnikovih del je Držaj še omenil, da čakajo na priobčitev še zbirka romanc v prozi »Čebelarjev greh«, zbirka mladinskih pesmi »Veseli svatje« in veseloigra »Ples v Trnovem«. Poleg pesnika, ki je sam bral tri svoje še nepriobčene pesmi, je recitirala nekoliko Golarjevih pesmi Elvira Kraljeva, ki je posebno v »Violi«, »Grozdek gre k maši« odlično tolmačila Golarjevo poezijo. Prozo in nekoliko pesmi je bral Vaclav Držaj in sta posebno pesnikova samoizpovest »Stari vinogradnik« in proza »Mož z leseno nogo« navdušili občinstvo. Golarjev literarni večer je v vsem prav dobro uspel in je posebno mladina imela priliko spoznati dela slovenskega »Groharja« v poeziji. Graje vredno pa je ono občinstvo, ki se je med obširnim sporedom sprehajalo iz dvorane v vestibul in tako motilo ostalo občinstvo. Tudi stara novomeška razvada zapoznelega prihajanja naj bi že prenehala!

n— **Konj ga je podrl.** V Zabriju pri Mirni se je 6-letni posestniški sin Anton Grčar sukal na dvorišču okoli konja, ki ga je podrl na tla in ga hudo poškodoval. Med drugim mu je zlomil levo nogo. Ponesrečenec se zdravi v kandijski bolnišnici

Iz Št. Jerneja

šj— **Na praznik Zmage je bil v šentjernejski župni cerkvi ob 10. slavnostni »Te Deum« v cerkvi je stala častna četa,** zbran je bil ves oficirski zbor s komandantom g. majorjem Guidonom Isolo na čelu; dalje so bili: predstavnik civilne oblasti in fašistične stranke g. Bruno Lazzarini, občinski komisar g. Karel Jordan, predstavniki uradov in ostali občani. Proslava je potekla prav svečano.

šj— **Spominu in počastitvi rajnih smo** letos posvetili kar tri dni. Pokopališča, odeta s snežno plastjo, so nudila edinstveno sliko. Ciprese in vrbe žalujke so se pod težo snega tužno sklanjale h grobovom, na katerih belem prtu se je v lepih barvah odražalo nagrobno cvetje in zelenje. Že na Vse svete so ljudje pohiteli na grobove in v tihi molitvi prižgali svečke. Žalne molitve je opravila duhovščina v nedeljo popoldne, ko se je ponovno zgrnila na pokopališče množica ljudstva. Pevci so zapeli žalostinke. V hladnem jesenskem zraku so svečke utripale tja do noči, ko so polagoma druga za drugo ugasnile v mokrem snežnem objemu.

šj— **Rekorden avtobusni promet.** Naša avtobusna proga beleži v zadnjem času znaten porast v potniškem prometu. Zlasti v tednu pred Vsemi svetimi je bil naval potnikov tolikšen, da je moral avtobus opravljati po 6, 8, celo 10 voženj dnevno namesto rednih 4. — Tako smo v dneh od 25. X. do 3. XI. zabeležili namesto rednih 29 skupno 59 voženj. Priznati moramo požrtvovalnost avtobusnega spremnega osebja, za katero je dnevno po 200 do 250 km vožnje v prepolnem avtomobilu in povrh še po zasneženih cestah pač velik napor. V takih okolnostih je bila uvedba novega avtomobila prepotrebna. Promet bo zdaj znatno olajšan, za kar smo hvaležni poštni direkciji, pa tudi tukajšnjemu poštnemu uradu, ki se je za uvedbo novega avtobusa ponovno zavzemal pri odločujočih oblasteh.

Iz Kostanjevice

Cestni promet na cesti Kostanjevica—Sv. Križ se je zadnji čas tako ojačil, da je razširjenje te proge nelzogibna potreba. Inženjerji pridno trasirajo po tej bregoviti progi, ki bo znatno razširjena in na nekaterih odsekih tudi izravnana.

Poškodbe po sadovnjakih, vinogradih in gozdovih po snegu so tudi pri nas velike. Temperatura je padla že pod ničlo. Vse kaže, da bomo imeli dolgo in mrzlo zimo. Zaradi zgodnje zime in že precej zapadlega snega je še mnogo ajde in povrtnine ostalo na njivah. Tudi zelje še ni povsod pod streho. Upajmo pa, da se bo vreme spet uredilo in da bo ljudem dana možnost, da bodo lahko še to delo dovršili in pravočasno spravili pridelke pod streho.

»na Krki« ali »ob Krki«? Uradni naziv našega mesta je: »Kostanjevica na Krki«. Nekateri uradi in stranke pa rabijo tudi naziv »ob Krki«. Zaradi tega sicer ni nikakih zmed, vendar pa se lahko trdi, da je uradna oznaka kraja pravilna, ker je dejansko oficielni del mesta na otoku, torej na Krki, velikokrat pa tudi pod Krko in bi pri povodnjih tudi slednji naziv držal.

Podružnica Rdečega križa pridno nabira prispevke za brate in sestre, ki so se znašli pri nas v bednem položaju. Kdor nima denarja, naj daruje živila ali obleko, perilo, čevlje itd. Vse bo dobrodošlo!

VEČERJA

Bodoča tašča (bodočemu zetu): »No, kako vam je teknila večerja?«

Bodoči zet: »Izvrstno milostljiva! Priznati moram, da še nikdar nisem tako imenitno večerjal v svojem življenju...« Najmlajši brat zaročenke: »Mi tudi ne!

Iz Hrvatske

Hrvatski Sokol uvrščen v ustaško gibanje. Na predlog starešinstva Hrvatskega Sokola je poglavnik odredil, da se v Zagrebu ustanovi posebna ustaška enota »Grič«, katere člani bodo pripadniki Hrvatskega Sokola. Za poveljnika je imenovan Branimir Reš.

Preskrba Zagreba z živili zagotovljena. Minister za trgovino dr. Toth je dal zastopnikom tiska izjavo, v kateri je poudaril, da so storjeni vsi ukrepi za nemoteno preskrbo Zagreba z živili. Najvažnejša naloga bo preskrba mesta z mastjo in mesom. Določene količine kruha in moke so zagotovljene in bodo verjetno za delavce še zvišane. Tudi kuriva bo kmalu dovolj. Glede cen je minister izjavil, da bo skušal izenačiti cene poljskih pridelkov z industrijskimi, ker le na ta način se bo lahko trgovina uspešno razvijala.

Nov državni tajnik v prosvetnem ministrstvu. Poročali smo že, da je bil dosedanji prosvetni minister dr. Mile Budak imenovan za poslanika v Berlinu in da je z njim zapustil mesto državnega tajništva tudi prof. Marko Veršić. Z vodstvom ministrstva je zdaj poverjen rektor pedagoške šole prof. Stjepan Ratković.

Hannoverski župan pri poglavniku. Kakor znano je prispel na osemdnevni obisk v nezavisno državo Hrvatsko hannoverski župan von Haltenhof. Za časa svojega bivanja v Zagrebu je obiskal predstavnike hrvatskih oblastev in bil sprejet tudi pri poglavniku, ki se je z njim zadržal delj časa v prisrčnem razgovoru.

Upokojitve v mornarici. S poglavnikovo odredbo so bili upokojeni s pravico na pokojnino, ki jim pripada po službenih letih: kontraadmiral Emil Domajnko, kontraadmiral Tomo pl. Tijanić, kontraadmiral Julijan Luteroti, kapetan bojnega broda Ivan pl. Ulmansky in kapetan bojnega broda Slavomir Tomić. — Upokojen je bil tudi redni profesor Glasbene akademije v Zagrebu Fran Lhotka.

Zemunu vrnjene občinske nepremičnine. Po zakonski odredbi o prenosu lastništva neprimičnin Zemuna je postala zemunska mestna občina spet lastnica nepremičnin, ki so bile svojčas prepisane v zemljiško knjigo kot lastnina beograjske občine.

Prva svečana promocija na zagrebškem vseučilišču. Dne 31. oktobra je bila na zagrebškem vseučilišču prva svečana promocija novih doktorjev v nezavisni državi Hrvatski. Najprej je imel rektor dr. Stjepan Ivšić na doktorande nagovor, nato pa je sledila ob prisotnosti dekanov in profesorjev promocija 27 novih doktorjev, med katerimi so bili tudi nekateri naši rojaki.

Omejitve pri prevozu perjadi. Ravnateljstvo za prehrano je izdalo odlok, po katerem je od 1. t. m. brez posebnega dovoljenja prepovedan prevoz perutnine nad 1000 kosov. Za postaje južno od Karlovca in za postaje južno od Sarajeva pa je potrebno prevozno dovoljenje za vsako najmanjšo količino.

Hrvatsko-bolgarsko kulturno sodelovanje. V Zagrebu se mudi bolgarska pesna skupina »Ruska koleva«. Bolgarske goste je sprejel tudi poglavnik in v nagovoru poudaril prepričanje, da bo kulturno sodelovanje med Bolgarijo in Hrvatsko ostalo plodno tudi še naprej, tako da bo ves svet lahko videl, kaj zmoreta oba naroda tudi na tem področju.

Vse šole naj bodo pod nadzorstvom prosvetnega ministrstva. V časopisu »Alma Mater Croatica« razpravlja prof. Vinko Nikolić o vprašanju strokovnega šolstva. Zavzema se za to, naj bi tudi strokovne šole spadale v pristojnost prosvetnega ministrstva.

Otvoritev nemške višje šole v Zagrebu. V torek je bila v dvorani zagrebškega glasbenega društva svečana otvoritev nemške višje šole. Poleg zastopnikov nemškega poslaništva in nemške narodnostne skupine so bili navzočni zastopnik poglavnika generalštabni polkovnik Sabljak in predstavniki ustaškega gibanja. V govorih, ki so jih na svečanosti izmenjali, je bilo poudarjeno tesno prijateljstvo in sodelovanje med veliko Nemčijo in nezavisno državo Hrvatsko.

Gradnja nemškega doma v Osijeku. Pretekli teden so začeli na stavbišče, ki je določeno za gradnjo nemškega doma, dovažati stavbno gradivo. Čez zimo bodo končali pripravljalna dela in bodo spomladi začeli z gradnjo.

Palmieri navaja primer repertoarja Dina Galli, ki je bil vedno »raztrgan« in primer najnovejše Beneške gledališke družbe (Compagnia del Teatro di Venezia): vzlic obglavljanju s strani kritike je prvi imel vedno polno gledališče, druga pa kljub bleščeči vzornosti svojega repertoarja prazno. Gledališče je in bo, pravi italijanski kritik, skrivnost, magija, ki je ni mogoče razložiti. Oglejmo si v luči kronike, naše kritike ta-le primer: »Figlia di Iorio« (D Annunzio) in »Felicita Colombo« sta imeli, kar se tiče aplavza, enak uspeh, morda druga celo večjega od prve. Vzlic temu je »Figlia di Iorio« imela samo enega negativnega ocenjevalca, medtem ko je »Felicita Colombo« našla samo enega, ki jo je sprejel ugodno.

Kritika je dejstvo zase: ona živi povsem samostojno. Za bralce je vest, je poročilo, prav kakor vse ostalo, kar najdejo v listu. Ko jo izkušen gledališki obiskovalec prebere, si misli svoje; verjame ali ne verjame kritikovi sodbi, vendar to ne odloča, ali si pojde ogledat novo igro ali ne. Vzlic temu, da torej kritika nima nikake posebne važnosti, je vendar dejstvo, da kritika ni bila še nikdar v krizi: v krizi je bilo samo gledališče, kritika pa ne. Leta je imela in ima svoje naloge, svoje zasluge in svoje slabosti. Res je — nadaljuje Palmieri — da je kritika samo vest več, da izkušen bralec ne mara zanjo, da je prav za prav nepotrebna. Toda izven kronike odloča o usodi dramatskih del — ne občinstvo, marveč samo kritika. Minejo leta in neko delo ostane v zgodovini umetnosti ali pa izgine prav zaradi tega, ker ga je kritika sprejela ali zavrgla. Ne bomo rekli nič novega, če zapišemo, da se zgodovina dramatike nič ne ozira na kroniko uspehov ali neuspehov. Število repriz ne odloča; glede vrednosti neke drame odloča njen človeški stilistični polemični avantgardni pomen. Kritik — ni kritiki se rode prav kakor pesniki: je to usoda — so v devetih primerih izmed desetih eksaktni sodniki; po navadi se to šele sčasoma pokaže. Motiti se, je človeško in motijo se tudi kritiki. Marsikako pohvaljeno delo je izginilo in marsikatero »raztrgano« je vstopilo v zgodovino; vsekako, kolikšne so spričo slabosti kritike nje zasluge? Kritik je neke vrste vedeževalec. Mnenje občinstva se končuje s polnočjo; mnenje kritike je naperjeno v bodočnost: ono razodeva in odloča. Gledališka kritika res da nima važnosti, toda važna je gledališka zgodovina in le-to ustvarja kritika.

Palmieri dokazuje, da italijanski gledališki kritiki ni mogoče očitati nezadostnosti in zanikrnosti. Navaja primere, ki kažejo, kaj je kritika storila za avtorje in da — v nasprotju z občinstvom — ni odrekla pred pojavi, ki so odpirali nova obzorja. Naj se pojavi — piše Palmieri — véliko dramatsko delo in boste videli: naslednje jutro bo kritika pokazala, da se je odlično razumela. Mimo tega taka kritika pospešuje gledališke trgovske interese, ker vzbuja zanimanje, vzdržuje radovednost in vnemo. Ni dvoma, da je zasluga kritike, njene ljubezni in vere, če je italijansko gledališče dandanes deležno tolikega razumevanja. Avtorji nikakor niso upravičeni, da stavijo v svojo zaščito predloge za spremembo kritike v tedensko gledališko kroniko. Mar menijo, da jim bo kronika več koristila kakor razumevanje kritike? Ne pomaga nič: mogoče je doseči aplavz v gledališču, ni pa mogoče fabricirati uspeha v kritiki. Dramatska dela, sklepa Palmieri upravičeno, se ne pišejo zaradi materialnega in sploh vnanjega uspeha. Simoni je dobro dejal. Si scrive non per vivere, ma per sopravvivere — ne piše se za trenutni uspeh, marveč za to, da delo ostane; ne piše se za kroniko, marveč za zgodovino.

ZAPISKI

PRI FRANU TRATNIKU

Pravkar izišla 2. številka našega odlično urejevanega mladinskega mesečnika »Naš rod« prinaša članek Kristine Brenkove »Pri Franu Tratniku«. Avtorica opisuje slovenski mladini obisk na stanovanju enega naših najznačilnejših slikarjev. Tratnik je ob tej priliki povedal za našo mladino nekatere spomine na domači kraj v Zgornji Savinjski dolini, na mlada leta v kraju, ki je dal toliko pogumnih splavarjev in kjer so tudi otroci ob potoku vpletali v svoje igre poizkuse z malimi splavi. Iz svojih šolskih let v domačem kraju pripoveduje naš umetnik tole mično zgodbo:

— Zgodilo se je takole: med odmorom sem stopil k veliki črni tabli. Ves razred je želel, naj narišem, kako so prišli Izraelci čez Rdeče morje. Z rdečo kredo sem valovito prevlekel sredino table, kot bi bili valovi morja. Na desni strani pa sem narisal krdelo ljudi, ki so že dosegli obrežje, samo eden je zaostal in se potapljal v valove. Nastal je hrušč in trušč, dečki in deklice so od veselja vriskali: »Naš gospod učitelj se potaplja.« V tistem trenutku pa je stopil v razred gospod učitelj sam. Nisem imel več časa, da bi zbrisal desko. Za ušesa sem bil postavljen s katedra, pod katerim sem moral dolgo, dolgo klečati. Tako sem si s kredo zaslužil prvo nagrado.

Njegov slikarski talent se je vedno bolj razvijal. — Kot osemnajstletni mladenič, — pripoveduje Tratnik dalje, — sem prišel v Prago. Tam se je pričela pot mojega študija, ki sem jo nadaljeval še na Dunaju in v Monakovem. Po končanih študijah sem se naselil v Pragi. Moja dela iz tiste dobe so ostala skoraj vsa na Češkem in deloma v Nemčiji.

Nato pripoveduje umetnik o postanku svojih premnogih socialnih motivov, avtorica pa označuje Tratnikove slike mater in otrok ter opozarja na nekatere njegove podobe v Narodni galeriji. Napoveduje tudi veliki zbornik Tratnikovih del, pozornost, ki bi jo ta naš umetnik nesporno že zdavnaj zaslužil, saj so zlasti njegova številna grafična dela, ki mu odmerjajo na tem področju prvo mesto, že pozabljena ali neznana, ker so izhajala v tujih revijah. Tratnikov zbornik bo kdaj našemu občinstvu šele odkril pravi pomen tega slovenskega umetnika.

Ob koncu obiska je dejal Tratnik avtorici članka v »Našem rodu«:

— Še to napišite naši mladini, naj spoznava dela slovenske umetnosti sploh, ker umetnost je pravo zrcalo narodove kulture ter z njo narod dokazuje svojo pravico do enakopravnega življenja med drugimi narodi.

❄

V ostalem prinaša »Naš rod« črtico Franja Čička »Astron« (z ilustracijami Fr. Miheliča), † Joža Šeliga pesem »Balada«, Boga Preglja igro »Bele žene in predica« (z ilustracijami Marija Preglja), Kristine Brenkove pravljico »Kurentova mladost« (z ilustracijami Fr. Godca) in Antona Debeljaka humoristično pesem »Jesenska zgodba«. Nadalje je objavljena narodna pesem »Zarika in Sončica« z ilustracijami Marije Vogelnikove, članek »Kralj zveri«, Franca Šebjančiča »Šaljive zgodbe iz Porabja«, Anice Černejeve pesem »Pismo mali Daji«, članek »Vojni pomočniki« Ksavera Meška pesem »Mrtvi mladi pevki« in cela vrsta drugih poučnih in zabavnih člankov za najmlajše in »večje« čitatelje med našo mladino. Naslovno stran ovojnega lista krasi velika reprodukcija fotografije Frana Tratnika.

Italija in Rim. Pri nemški založbi Pantheon je začelo izhajati delo Franza Altheima »Italien und Rom«, ki bo skušalo na podlagi vsega doslej znanega gradiva in z novimi pogledi odgovoriti na nekatera stara, še nerešena vprašanja, kakor n. pr. V čem obstoji posebnost antičnega Rima, kako se je razvil do svoje veličine in v čem je bila ta veličina? Kako da so mogli prav ljudje, ki so se naselili po hribovju blizu mesta, kjer se Tibera izteka v morje, razviti tolike sposobnosti, da so lahko skozi daljšo dobo ustvarjali ne samo zgodovino Italije, marveč vse tedanje Evrope? V prvi knjigi tega velikopotezno zasnovanega spisa razpravlja Altheim o podlagah razvoja, pri čemer je zanimivo, da ne polaga posebne važnosti na etniški življenj, marveč se mu zdi važnejša spojitev starega sredozemskega prebivalstva z indogermanskimi plemeni, ki so vdrla na ta prostor. Altheim sploh pripisuje tudi v orisu nadaljnjega razvoja izredno velik pomen rasnemu mešanju z germanskimi plemeni ter skuša odtod izvajati veličino in pomen Rima, s čimer samo prenaša starejše teorije H. S. Chamberlaina v znanstveni študij zamotanega vprašanja o postanku rimske veličine. Italijanska znanstvena kritika bo gotovo mogla proučiti, v koliko ustreza to dejanskemu stanju raziskavanj in dognanj, tem bolj, ker se zdi, da je bila vloga avtohtonega in sploh sredozemskega elementa mnogo večja in važnejša, kakor jo priznava Altheim. Vsekako pa gre v tem primeru za vprašanja, glede katerih je ohranjenega tako malo zagrabljivega gradiva, da bo težko odločiti spor med raznimi teoretskimi zasnovami o začetkih rimske zgodovine, ki je samo kos mogočnega problema o stari kulturni superiornosti sredozemskega prostora in njegovih narodov.

Dalmatinski zvezek revije »Primato«. Rimski mesečnik »Primato«, ki je posvetil eno svojih novejših številk slovenski kulturi, je najnovejši zvezek (z dne 1. novembra) posvetil Dalmaciji. Poleg uvodnika »Vrata Balkana« so objavljeni v tem ilustriranem zvezku članki Giuseppa Praga »Kultura Dalmacije«, Enrica Emanuelija »Nevolja tistih dni«, Artura Cronia »Literarna Dalmacija«, Domenica Lombrasse »Prijateljstvo z dvema otokoma«, štiri »ilirske narodne pesmi« v prevodu N. Tommasea in G. Kasandriča, Carla Muscate članek o šibeniškem rojaku N. Tommaseu, G. C. spomine »D'Annunzio na Reki«, Paola Monellia članek »Trogirski levi«, Mattea Bartolija prispevek »Italijansko-slovanska republika« in Luigija Creme članek »Italijanska umetnost v Dalmaciji«.

Mali oglasi

Službo dobi

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Gospodinjska pomočnica
vajena otrok, dobi službo takoj. Vprašati: Bleiweisova c. 46-III. 18556-1

Dekle
16—18 let, spretno pri šivanju, sprejmem takoj za raznašanje oblek. Bazanella, Gajeva 2a. 18551-1

Strojepisko
sposobno pisarniških del, z znanjem italijanščine, sprejmem. Impresa Pardi, Šelenburgova ul. 6. 18544-1

Postrežnico
za ves dan iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18541-1

Službe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 1.—.

Strojepiska
vešča italijanščine, išče pisarniško ali trgovsko službo. Začetek event. brezplačno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Korespondentka italijanščine«. 18308-2

Postrežnica
išče službe za dopoldne. — Vajena vsega dela, tudi kuhe. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18535-2

Vajenci (-ke)

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Vajenko
takoj sprejmem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18553-44

Pouk

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Tečaj italijanščine
(naprednejši) za poslovne ljudi in tečaj nemščine otvarja 10. nov. Privatna trgovska šola, Trgovski dom. Prijave tel. št. 33-40. 18491-4

Profesor glasbe
poučuje privatno klavir in teorijo po najuspešnejši metodi. Zrinjskega c. 7-II. 18170-4

Prodam

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Otroško košarico
z baldahinom in par smuči prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18559-6

Škornje št. 44
v zelo dobrem stanju, obnovljene, jahalne, prodam. Mlakar, čevljar, Sv. Petra cesta 33. 18548-6

Peči in štedilnik
(železne)
različne velikosti, in 2 triciklja, ugodno naprodaj. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec, levo dvorišče). 18545-6

Kupim

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Kupim
R. Courant, Differential- und Integralrechnung I. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »999«. 18557-7

Chianti steklenice
dobro ohranjene, kupim vsako množino. Cesar, Ljubljana VII., Gasilska 3. 18506-7

Bele snežke
oziroma tudi drugačne barve, samo dobro ohranjene, kupim za 2letnega fantka. Ponudbe z navedbo cene na ogl. odd. Jutra pod »Snežke«. 18533-7

Starinski denar
raznovrstni, tudi celo zbirko, pisalni stroj, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Numizmatik«. 18529-7

Radio

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Radio
4—5cevni, novejši tip, malo rabljen, kupim. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18539-9

Oblačila

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Zimski plašč
prvovrstni moški, naprodaj za 1400 lir. Povpraša se pri portirju hotela »Balkan«. 18555-13

Stanovanja išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Enosob. stanovanje
s pritiklinami, opremljeno ali ne, na periferiji Ljubljane, iščem za takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18549-21a

Mirna stranka
išče dvosobno ali trisobno stanovanje za takoj ali za 1. december. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »666«. 18536-21a

Sobo odda

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Opremljeno sobo
z eno posteljo, oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18534-23

Sobe išče

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prijetno sobo
z dvema posteljama v centru, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna«. 18554-23a

Opremljeno sobo
elegantno, posebni vhod, souporabo kopalnice, išče gospod za 15. ali konec novembra. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Elegantna«. 18552-23a

Kapital

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Kdo iz boljše
družbe posodi sicer situirani dami 500 lir, proti vrnitvi z obrestmi v dveh obrokih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Nujno 3«.

INSERIRAJ V »JUTRU«!

Posest

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Parcela
majhna, za enonadstropnico, odprt sistem, voda, elektrika, gramoz poleg, m2 po 130 lir, blizu Celovške ceste, druga parcela Cesta dveh cesarjev, m2 po 22 lir, naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18558-20

NAPRODAJ:
gostilniška hiša z zimsko kmetjo, večjim suhim skladiščem in senčnatim vrtom na periferiji Ljubljane. — Vilo štirisobno v južnem delu mesta. — Parcele v raznih delih mesta.
Kupim:
hiše do 100.000, 300.000 in 1,000.000 lir. Pojasnila ZAJEC ANDREJ, realitetna pisarna, Tavčarieva 10, telefon 35-64. 18546-20

Glasbila

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Klavirsko harmoniko
prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18531-26

Stroji

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupim. — Plačam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18233-29

Izgubljeno

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Denarnica
se je našla. Ing. Čopič, Sv. Petra 56. 18543-28

Ušel je kanarček
svetlo-rumen, sliši na ime »Jakic«. Sporočiti proti nagradi na Hrvatski trg št. 3, pritličje. 18532-28

Aktovka
z uradnimi spisi, je bila pozabljena v vlaku Kočevje—Ljubljana. — Najditelja naprošam, da jo vrne proti lepi nagradi v ogl. odd. Jutra. 18528-28

Živali

Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Psico
pravo bernardinko, staro 7 mesecev, ugodno prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18540-27

Obrt

beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Posteljne vložke
izdeluje in sprejema v popravilo. Alojz Andlovic, Gregorčičeva 5. 18499-30

Informacije

Psihografolog
GLOBOČNIK FELIKS
Ljubljana, hotel »Lloyd«, Sv. Petra cesta, sprejema dnevno od 9.—12. in od 15.—19. ure. Analize rokopisov, življenjski nasveti. — Strogo znanstveno delo, diskrecija zajamčena. 18537-31

Radio Ljubljana

Petek, 7. novembra 1941/XX

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Komorna glasba, v odmoru napoved časa. 8.15: Poročila v italijanščini. 12.15: Malgajev duet na harmoniko. 12.35: Koncert dueta Gabellini Chiampanelli. 13: Napoved časa, poročila v italijanščini. 13.15: Komunike glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Ljubljanski radijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca, ob sodelovanju sopranistke Drage Skok in tenorista Janeza Lipuščka, operetna glasba. 14: Poročila v italijanščini. 14.15:: Koncert pod vodstvom mojstra Maciocca. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert violončelista Cenda Šedelbauer in pianista Marijana Lipovška. 19: Tečaj italijanščine, poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Operetna glasba. 20: Napoved časa, poročila v italijanščini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Orkester Cetra pod vodstvom mojstra Barzizze. 21.20: Orkestralna glasba pod vodstvom mojstra Ariandija. 21.45: Slovensko predavanje. 21.55: Izbrana glasba pod vodstvom mojstra Petralia. 22.20: Venček značilne italijanske glasbe pod vodstvom mojstra Prata. 22.45: Poročila v italijanščini.

Iz Goriške pokrajine

Operno gostovanje v Gorici. Za prve dni decembra se goriškemu kulturnemu občinstvu obeta lep umetniški užitek. Skupina pevcev, ki šteje nekaj umetnikov prvega reda, bo v kratkem gostovanju nastopila z Donizettijevo »Luccio di Lammermoor« in Verdijevo »Traviato«.

Dela na novi bolnici. Prejšnji teden so se spet pričela dela za dograditev in dopolnitev nove moderne bolnice Viktorja Emanuela III. pri Sv. Petru. Dela je prevzela tvrdka Eugenio Grasseto iz Padove. Nova bolnica bo opremljena z najmodernejšimi znanstvenimi pripravami, ki jih potrebujeta medicina in kirurgija, in bo pomenila dragoceno pridobitev za mesto in pokrajino.

Smrt otroka v kalu. Pred dnevi so se v Temenici na Krasu igrali otroci okrog vaškega kala. Med njimi je bila tudi dve in pol leta stara Vidica Pahorjeva. Med igro se je nesrečno dete preveč približalo vodi in na lepem zdrknilo v globino. Ko so na vik in krik prihiteli sosedje na pomoč, so jo potegnili mrtvo na breg.

Nesreča pri delu. V bolnico so pripeljali 32letnega mehanika Stanislava Petrevčiča, stanujočega v Kapucinski ulici in zaposlenega v delavnici na Rossinijevi cesti 9. Na peči je imel kos železa, pa ga je na lepem razneslo, da mu je prizadejal hude poškodbe po čelu in rokah.

Dopisi

Beseda L 1.—, taksa —.60, za šifro L 2.—.

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku
Blagajna, Brezhiben radio, Dobra služba, Dobra kuharica, Dekle, Dober radio, Grem za malo plačo, Kompanjon, Kupim takoj, Konverzacija, Marljiva, Malo rabljen, Mehanik, Marke, Maribor, Nujno, Odkritosrčna, Orient, Originalna, Odsoten ves dan, Podjetnik z dežele, Prepariran proti moljem, Poštena, Perfekten, Pomoč brez sredstev, Praksa, Pianino takoj, Poštenost, Poštena 222, Steklenice, Skrbna, Skrbna gospodinja, Strokovnjak, Smoletova-Kobaridska-Livarska, Stalen, Svetla, Skromna, Štajerka, Točen plačnik 33, Tina 38, Trgovec, Uradnik, Uživati srečo v dvoje, V dobrem stanju, V dvoje je lepše, Vesten 35, Zdravnik 1941a, Žarnice, 1234, 45.

Za vedno nas je zapustil naš predobri šef, gospod

IVAN SAMEC star.

veletrgovec

Ohranili ga bomo v hvaležnem spominu.

OSOBJE

Globoko užaloščeni sporočamo, da je po večmesečnem, udano in potrpežljivo prenašanem trpljenju, davi lepo pripravljen odšel od nas naš najdražji, srčno dobri in plemeniti, iskreno ljubljeni in spoštovani soprog in oče, tast in dedek, gospod

Ivan Samec

veletrgovec

Truplo ljubega papana leži na njegovem domu in bo prepeljano v kapelico sv. Nikolaja na žale, od koder ga bomo v petek, dne 7. t. m. ob 4. uri popoldne spremili na pokopališče k Sv. Križu.

Njegova duša je odšla k Bogu, njegovo blago srce bo nepozabno živelo med nami.

Venci se v prid dobrodelnim namenom hvaležno odklanjajo.

LJUBLJANA, dne 6. novembra 1941.

Žalujoči SAMČEVI

Impresa comunale pompe funebri Lubiana
Mestni pogrebni zavod Ljubljana

ZAHVALA

Vsem, ki ste pokropili in spremili v tako častnem številu našega dedka

REMICA IVANA

sodnega uradnika v pokoju

na njegovi poslednji poti ter nas tolažili v težkih dneh, izrekamo iskreno zahvalo.

Posebno hvalo smo dolžni predstojniku kirurške klinike prof. drju. Lavriču in ostalim gg. zdravnikom, ki so storili vse, da bi ohranili življenje blagemu pokojniku.

Naša globoka hvala vsem čč. sestram usmiljenkam in strežniku, ki so skrbeli za njegovo nego.

Sv. maša zadušnica za blagim pokojnikom se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani dne 8. novembra ob ½ 9. uri.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1941.

Žalujoče rodbine:
REMIC, DERŽAJ, LEHPAMER, SUŠNIK

Umrl nam je naš ljubljeni soprog, dobri oče, brat, stric in svak, gospod

Slavko Delkin

viš. poštni kontrolor v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 7. t. m. ob ½5. uri popoldne z žal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 6. novembra 1941.

Žalujoče rodbine DELKIN — OSTANEK

J. Marquand 52

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

Obupno sem si belil glavo, ne da bi prišel do kakega zaključka. Bil sem na mrtvi točki in nisem vedel, kako naj pridem naprej. V svojem prejšnjem življenju sem bil na glasu, da znam dobro poravnavati prepire. Prizadeval sem si, da bi mislil dosledno, a najbolj me je ovirala zavest, da mi vsi visijo na ustnicah. Nora Joyceova me je nepremično gledala. Knez Tung, gospod Pu, ki je še vedno čepel na tleh, oba stražarja, gospod Moto, gospod Takahara ... vsi so me opazovali. Kar odleglo mi je, ko sem videl, da je gospod Moto porinil gospodu Takahari žepno rutico v usta. Nora v svoji burnosti je bila storila, da sem držal v roki usodo vseh, kar nas je bilo v tej dvorani; nihče ni bil izvzet. Moje misli so se upirale v edino zanesljivo točko vse zadeve. Ta točka je bilo dejstvo, da lahko ubijem Vu Lo Fenga. Razbojnik je imel bistro pamet in se je pridruževal mojemu prepričanju. Začel je govoriti drugače, ne več tako kakor prej.

»Počakajte, počakajte! Skušajva biti pametna. Ponavljam vam, da lahko vsak hip kdo pride. To bi bilo slabo za vas in zame. Nepreviden sem bil. Nisem si mislil, da bi bila ta ženska zmožna tako brezumnega dejanja. Zdaj vam nekaj ponudim: zdi se mi, da sem imel že kar preveč opravka z vami. Še duh, ki prihaja od vas, mi povzroča slabost. Izpustim vas živega in zdravega in bom zadovoljen, da vas več ne vidim.«

»Res?« sem vprašal. »In kdo mi je porok, da ostanete mož beseda?«

»Častno besedo vam dam, kakopak,« je odvrnil Vu Lo Feng. »Edino pametno je, da se zanesete na moje usmiljenje.«

Morebiti se je zavedal, da njegova obljuba ni prepričevalna in da njegova moška beseda nima prave tržne vrednosti, kajti s poudarkom, ki je zvenel malone nabuhlo, je dodal:

»Porok sem vam, da ostanem v besedi.«

»Najdite boljšo rešitev,« sem mu nasvetoval, »če ne, jo moram najti jaz.«

Ko sem si še belil glavo, je izpregovoril gospod Moto; oglasil se je v angleščini, takisto pritajeno, kakor da bi bil v bolniški sobi.

»Ne zamerite, a vedel bi zelo, zelo simpatično rešitev. Gospod Vu Lo Feng bo, mislim, pameten. Po tem, da naj se čete gospoda Vuja v najkrajšem času polaste železniške postaje, kakor je rekel moj prijatelj gospod Takahara, bi sodil, da tu zunaj ne more biti več mnogo ljudi. Večina čet je gotovo že odrinila naprej. Če bi gospod Vu pogledal skozi vrata in ukazal svojim ljudem, naj krenejo za onimi ... (saj imajo, mislim, avtomobile) ter dodal, da pride kmalu za njimi, ta čas pa ne želi, da bi ga kdo motil ... ali se vam ta misel ne zdi izvrstna? Seveda bi morali dobro paziti nanj. Mislim, da to lahko napravite. General bo gotovo razumel, da mora krmariti naravnost. Če vam je pa ljubše, lahko prevzamete vi gospoda Takaharo, a jaz se posvetim generalu. Kar pravim, je kakopak le skromen predlog, vendar mislim, da bi bilo to simpatična rešitev.«

»Najlepša hvala, gospod Moto,« je rekla Nora Joyceova, in njen ženski glas mi je v tem trenutku kar dobrodejno udaril na uho. »Vaš načrt je imeniten. Prepričana sem, da ga gospod Nelson lahko izvrši. Za diletanta se prav dobro izmotava.«

»Da, odlično se drži,« je priznal gospod Moto. »Gospod Nelson je tako simpatičen. Močno, močno ga cislam. In tudi vas, gospodična Joyceova, imam v velikih, velikih časteh.«

»Počasi vstanite,« sem rekel Vu Lo Fengu. »Zdaj krenite brez naglice proti vratom. Ne menite se za slikanice. Stopajte preko njih.«

»Treba se je kar moči podvizati,« je opomnila Nora Joyceova.

Stopal sem za Vu Lo Fengom, mu tiščal samokres v hrbet in mu spotoma pojasnjeval, kaj mora storiti.

»Če imate kako dobro misel, porabite jo,« sem dodal. »Veselilo me bo, prepustiti podrobnosti vaši ekscelenci. Gotovo se zavedate, kako važno je, da odstranimo vaše ljudi. Ako boste ravnali po mojih navodilih, vam obljubim vse, kar je treba, da ostanete živi.«

Vu Lo Feng je obstal pred vrati in izpregovoril, ne da bi okrenil glavo.

»Nemogoče,« je rekel. »Ne bodo me razumeli.«

»Govorite tako, da vas bodo razumeli. Saj ste spreten mož, prevzvišeni. Sam major Best mi je tako rekel. Najdite način, da vas bodo razumeli, ako nočete umreti, kakor je umrl major Best.«

»Ni mogoče,« je ponovil general. »Če jih poskusim odsloviti, bo kdo uganil, da nekaj ni v redu.«

»Vaša prevzvišenost razume, da mora biti vse v redu,« sem dejal. »Odstranite vse ljudi, ki jih morete odstraniti, in dajte svoj ukaz tako, da ga bom tudi jaz razumel.«

Mnogokrat sem v spominu znova preživel ta trenutek, ko sem stal Vu Lo Fengu za hrbtom, med tem ko je odpiral vrata svetišča. Mnogokrat sem se ob tem spominu mahoma zbudil iz spanja in z očmi razširjenimi od groze zastrmel v temo. Vu Lo Feng je bil pogumen. Nihče na svetu ni nasproti nekim nevarnostim tako ravnodušen kakor Kitajci. Vu Lo Feng je bil zvit in spreten, vrhu tega pa še v obupni stiski. Edini, ki sem nadzoroval njegovo vedenje in početje, sem bil jaz. Njegova dejanja so bila torej povsem odvisna od njegovega mnenja o meni. Upal sem, da me spoštuje bolj kot jaz samega sebe. Zanašal sem se na njegovo prepričanje, da mu je smrt za vratom, a da se mu hkratu obeta rešitev, ako stori, kar terjam od njega. Dal sem mu bil pošteno besedo. Upal sem, da se zanese na mojo obljubo in ne bo tvegal obupnega poskusa, da se osvobodi. Sodeč po tem, kako so se stvari razvijale, je moralo biti njegovo duševno stanje takšno, kakor sem se nadejal. Jel je odpirati vrata.

»Majhna reža zadostuje, prevzvišenost,« sem ga opomnil. »Bolje je, da me nihče ne vidi.«

Odprl je vrata na majhno režo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja: Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.